

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖЕНО:
протокол засідання кафедри
«31» серпня 2023 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДШ 1.2.16 «АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

Освітньо-професійна програма	<u>Право</u>
Спеціальність	<u>081 Право</u>
Факультет	<u>Економіко-правовий</u>

2023 – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Адміністративно-процесуальне право» для здобувачів вищої освіти ОПП «Право» спеціальності 081 «Право» (галузь знань – 08 «Право»).

Розробник:

Волік Вячеслав Вікторович, професор кафедри права МДУ, доктор юридичних наук, професор

© Волік В.В., 2023

© Маріупольський державний університет, 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>08 Право</u>	Обов'язкова з циклу дисциплін професійної підготовки	
Семестрових модулів – 2	ОПП «Право» <u>081 «Право»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат		Семестр	
Загальна кількість годин: – 90 год.		I-й	I-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський) рівень</u> Ступінь вищої освіти: <u>Бакалавр</u>	Лекції	
		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		59 год.	75 год.
		Індивідуальні завдання:	
1 год.	1 год.		
		Вид контролю: Залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 30/60 (50%)

для заочної форми здобуття вищої освіти – 14/78 (18%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни:

а) науково-юридична – закласти та сформувати у здобувачів вищої освіти знання з насущних проблем адміністративного права та процесу, норм та інститутів адміністративного права та процесу України та Європи, а також дати чітке сучасне уявлення що ми розуміємо під такими правовими категоріями як «публічна адміністрація», «орган виконавчої влади», «адміністративний суд», «інстанція» та ін., а також їх зміст та їх дискусійні різновиди. Науково-юридичною метою є також формування системи публічного управління, яка стане близькою до потреб і запитів людей, а головним пріоритетом її діяльності буде служіння народів, національним інтересам. Ця система буде підконтрольною народів, прозорою, побудованою на наукових принципах.

б) загальноосвітня – сприяти становленню сучасного всебічно-розвинутого висококваліфікованого фахівця-юриста для органів державної влади і установ різних форм власності, здатного на достатньому рівні репрезентувати органи та установи у відносинах з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадянами, глибоко формувати та розвивати правові знання здобувачів вищої освіти, уміння розгорнуто аналізувати нормативно-правові акти та інші законодавчі та відомчі документи; виробляти високопрофесійні актуальні навички самостійного аналізу адміністративно-правових явищ, умінь застосовувати отримані знання при оцінці конкретної ситуації; виробляти настанови на оволодіння професійними вміннями та навичками;

в) виховна – формувати ціннісні орієнтири здобувачів вищої освіти відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості; виховувати активну громадянську позицію; сприяти усвідомленню ролі та значення юридичної діяльності в розбудові та зміцненні української держави; формувати в майбутніх науковців максимально високий рівень правової свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей.

Завдання навчальної дисципліни:

- 1) засвоєння основних сучасних теоретико-правових положень, що стосуються:
  - захисту прав, свобод чи інтересів у сфері публічно-правових відносин;
  - сутності, предмета, принципів та проблем адміністративного права та процесу; проблемних питань структури адміністративної юстиції та компетенції адміністративних судів;
  - видів підсудності адміністративних справ та наслідків недотримання правил підсудності; проблем правового статусу суб'єктів адміністративного судочинства;
  - сучасних правил складання адміністративного позову та порядку його подання;
  - актуальних способів забезпечення адміністративного позову;
  - проблем розгляду адміністративного позову судами першої інстанції;
  - актуальних проблем апеляційного оскарження рішень суду першої інстанції; проблемних питань здійснення касаційного провадження в адміністративних справах;
  - особливостей здійснення адміністративного провадження за окремими категоріями справ.
- 2) вирішення професійних завдань з урахуванням останніх досягнень науки;
- 3) володіння основними професійними компетенціями з адміністративного права та процесу, зокрема:
  - готовність застосовувати сучасні методи дослідження та критерії оцінки ефективності застосування адміністративних процедур;
  - здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення та розв'язання проблем у сфері суспільних відносин з вирішення адміністративних спорів;
  - впровадження організаційних і технічних заходів з метою покращення адміністративних процедур;
  - здатність та готовність до врахування положень законодавчих та нормативно-правових актів з організації діяльності адміністративних інститутів;
  - здатність до організації діяльності адміністративних інститутів з урахуванням теорії та практики управління;

- впровадження ефективного розподілу завдань, функцій, обов'язків і повноважень з організації діяльності певного структурного елементу суб'єктів адміністративного права та процесу;
  - розробка методичного забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань адміністративного права та процесу.
- 4) у консультативній діяльності:
- надання допомоги та консультації здобувачів вищої освіти з практичних питань діяльності адміністративних судів та процедури забезпечення адміністративного позову.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – вибіркова компонента з циклу дисциплін науково-професійної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни відбувається на основі отриманих знань та навичок за першим (бакалаврським) та за другим (магістерським) рівнями вищої освіти та з наступних навчальних дисциплін: «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Адміністративне право», «Основи наукових досліджень», «Римське право», «Судові та правоохоронні органи України».

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS є обов'язковою компонентою освітньо-професійної підготовки.

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.
Загальні компетентності	<p>ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5.Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК6.Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК7.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8.Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК9.Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК12.Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.</p> <p>ЗК13.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>

<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК14.Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК15.Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК1.Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві. СК2.Здатність розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, форми та способи їх реалізації, типи та види міжнародних акторів, їх роль в сучасних міжнародних відносинах та міжнародній політиці. СК3.Здатність захищати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів. СК4.Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему. СК5.Уміння здійснювати юридичний аналіз та юридичну кваліфікацію явищ міжнародного життя на основі міжнародно-правових норм. СК6.Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи. СК7.Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини. СК8.Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права. СК9.Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України. СК10.Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного і національного права. СК11.Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. СК12.Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності. СК13.Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. СК14.Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК15.Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. СК16.Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. СК17.Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. СК18.Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування. СК19.Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення. СК20.Уміння здійснювати ефективну комунікацію в мультикультурному середовищі (українською та іноземною мовою). СК21.Уміння розуміти особливості міжнародно-правових явищ, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права.</p>

<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК22.Здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>РН1.Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.</p> <p>РН2.Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин.</p> <p>РН3.Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.</p> <p>РН4.Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.</p> <p>РН5.Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.</p> <p>РН6.Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.</p> <p>РН7.Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.</p> <p>РН8.Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.</p> <p>РН9.Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.</p> <p>РН10.Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.</p> <p>РН11.Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.</p> <p>РН12.Мати базові навички риторики.</p> <p>РН13.Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.</p> <p>РН14.Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм національного і міжнародного матеріального і процесуального права.</p> <p>РН15.Формулювати концептуальні схеми вирішення міжнародно-правових і національно-правових проблем, аналізувати правові концепції на предмет логічної послідовності та практичної адекватності.</p> <p>РН16.Використовувати аналітичний та методологічний інструментарій для розуміння сутності та використання теоретичних знань з міжнародних відносин, міжнародного права, права ЄС та порівняльного права при вирішенні практичних завдань.</p> <p>РН17.Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.</p> <p>РН18.Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.</p> <p>РН19.Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.</p> <p>РН20.Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.</p> <p>РН21.Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.</p> <p>РН22.Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.</p>

Результати навчання	<p>РН23.Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.</p> <p>РН24.Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.</p> <p>РН25.Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>
----------------------------	--

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

ТЕМА 1. Теоретико-правові засади адміністративного процесу в Україні

Поняття, предмет, метод і система адміністративного процесуального права України. Джерела адміністративного процесуального права. Завдання адміністративного судочинства. Співвідношення адміністративного процесу з іншими видами судового процесу. Розмежування понять «адміністративне судочинство», «адміністративний процес», «адміністративна юстиція» та «адміністративна процедура». Моделі адміністративної юстиції: загальна характеристика. Поняття та значення засад (принципів) адміністративного судочинства. Система засад (принципів) адміністративного судочинства. Характеристика принципів адміністративного судочинства. Основні засади здійснення правосуддя в адміністративних судах: 1) верховенство права; 2) рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом; 3) гласність і відкритість судового процесу та його повне фіксування технічними засобами; 4) змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі; 5) обов'язковість судового рішення; 6) забезпечення права на апеляційний перегляд справи; 7) забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення у випадках, визначених законом; 8) розумність строків розгляду справи судом; 9) неприпустимість зловживання процесуальними правами; 10) відшкодування судових витрат фізичних та юридичних осіб, на користь яких ухвалене судове рішення; 11) мова судочинства та діловодства в адміністративному процесі. Неформалізовані принципи адміністративного процесу.

Література:

- 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 2) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 3) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.
- 4) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.]; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29
- 5) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім — Ін-Юреп, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.
- 6) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.
- 7) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.
- 8) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
- 9) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцький, В. М. Гарашук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.
- 10) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Середа, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. –Львів: Льв ДУВС, 2014. –520с.
- 11) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: „Істина», 2008. - с.
- 12) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.

- 13) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.
- 14) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.
- 15) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник./ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.
- 16) Венгер В. М. Межі адміністративної дискреції: проблеми визначення // Наукові записки НаУКМА. - 2016. Том 181. Юридичні науки - С. 38-42.
- 17) Грінь А.А. До питання про зміст дискреційних повноважень органів виконавчої влади // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2016. - випуск 4. – С. 102-106.
- 18) Гулик А.Г. Межі втручання суду в дискрецію суб'єкта владних повноважень // Закарпатські правові читання. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. (20-22 квітня 2017 року, м. Ужгород). Том 1. – С. 149-152.
- 19) Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р. С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. — К. : Юрінком Інтер, 2017. — 568 с.
- 20) Ільницький О. Обрання способу судового захисту у справах із використанням дискреційних повноважень суб'єктами публічної адміністрації // Підприємництво, господарство і право. - 2017 - № 4– С. 108-113.
- 21) Лоюк І. А. Особливості реалізації дискреційних повноважень Національним банком України при створенні банків // Часопис Київського університету права. – 2016. - № 2. – С. 115-120.
- 22) Магда С.О. До питання захисту адміністративним судом прав, свобод та інтересів особи в аспекті дискреційних повноважень // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2017. - Серія «ПРАВО». - Випуск 23. – С. 97-101.
- 23) Старик А.М. Дискреційна влада в сучасному світі// Часопис Київського університету права. – 2010. -№ 2 - С. 108-113.
- 24) Рада Європи. Резолюція (77)31 Комітету міністрів державам – членам про захист особи відносно актів адміністративних органів від 28.09.77 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012. 64
- 25) Рада Європи. Рекомендація R (80)2 Комітету міністрів державам – членам щодо здійснення дискреційних повноважень адміністративними органами від 11.03.80 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 26) Рада Європи. Рекомендація R (91)1 Комітету міністрів державам – членам стосовно адміністративних санкцій від 13.02.91 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.- прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 27) Рада Європи. Рекомендація Rec (2001)9 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам стосовно альтернативних методів урегулювання спорів між адміністративними органами і приватними особами від 05.09.2001 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 28) Рада Європи. Рекомендація Rec (2003)16 Комітету міністрів державам-членам про виконання адміністративних рішень і судових рішень у сфері адміністративного права від 09.09.2003 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 29) Рада Європи. Рекомендація R (84)5 Комітету Міністрів державам-членам про принципи цивільного судочинства, спрямовані на удосконалення судової системи, від 28.02.84 р.// Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. – Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 30) Council of Europe Committee of Ministers Recommendation No. R(84)5, On the Principles of Civil Procedure Designed to Improve the Functioning of Justice, adopted by the Committee of Ministers on 28 February 1984 at the 367th meeting of the Ministers' Deputies.

- 31) Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. 3477-IV // Відомості Верховної Ради України. 2006. №30. Ст. 260 (з наст. змінами і допов.).
- 32) Административные процедуры и контроль в свете европейского опыта / под ред. Т.Я. Хабриевой и Ж. Марку. – М.: Статут, 2011. С. 60. 13. Перший Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 20.03.1952 р. // Офіційний вісник України. 2006. №32. Ст. 2372.
- 33) Резанов С. А. Використання дискреційних повноважень в діяльності органів державного управління / С. А. Резанов // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 480–483.
- 34) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 147; Braibant G. French Administrative Law: Transl. from French / Edited and preceded with the article by S.V. Bobotov. – М.: Progress, 1988. – P. 191-192; Tkach H. Legal Nature of Discretionary Powers of Executive Body // Public administration: Aspects of Administrative Law Theory and Practice / Averianov V. (ed.). - К., 2003. - P. 124.; Fundamentals of Administrative Justice and Administrative Law / Kuymbida R., Shishkin V. (ed.). - К., 2006. - P. 166.
- 35) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>

ТЕМА 2. Система адміністративних судів. Юрисдикція адміністративних судів

Система та структура адміністративних судів в Україні. Правове становище суду в адміністративному процесі. Загальна характеристика публічно-правового спору, як предмету юрисдикції адміністративних судів. Відмінність адміністративного судочинства від цивільного і господарського судочинства. Види публічно-правових спорів, які належать до юрисдикції адміністративних судів. Публічно-правові спори, які не розглядаються адміністративними судами. Поняття та види адміністративної юрисдикції. Предмета, інстанційна, територіальна юрисдикція (підсудність). Підсудність кількох, пов'язаних між собою вимог. Наслідки порушення правил юрисдикції. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого. Особливості і винятковість конституційної юрисдикції. Зміст спору про право публічне і право приватне. Проблеми розмежування юрисдикції судів. Відмінність адміністративного судочинства від кримінального судочинства.

Література:

- 1) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 2) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 3) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.
- 4) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.]; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29
- 5) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім — Ін-Юреп, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.
- 6) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.
- 7) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.

- 8) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
- 9) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцький, В. М. Гаращук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.
- 10) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Середа, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. –Львів: Льв ДУВС, 2014. –520с.
- 11) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: „Истина», 2008. - с.
- 12) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.
- 13) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.
- 14) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.
- 15) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник./ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.
- 16) The European Court of Human Rights : сайт. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
- 17) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europaischem Einfluss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europäischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.
- 18) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.
- 19) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 20) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/142663/>.
- 21) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
- 22) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99
- 23) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23
- 24) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126
- 25) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // Голос України. 1991.
- 26) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // Голос України. 1992
- 27) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24
- 28) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996.
- 29) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94
- 30) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Вісник Національної академії прав. наук. 2016. №2 (85). С. 59–71.
- 31) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003
- 32) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.

- 33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 34) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 35) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 36) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтєєв та Плахтєєва проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 37) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 38) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 39) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 40) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод, рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проєктів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06>
- 41) Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: <https://my.gov.ua/be/files/16395/embed>
- 42) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
- 43) Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: <https://my.gov.ua/>
- 44) Моніторинг центрів надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk>
- 45) Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. URL: <https://dozvil.kh.ua/>
- 46) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918-р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text>
- 47) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text>
- 48) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.
- 49) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2014.257.01.0073.01>.
- 50) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
- 51) Петрова М. М. Электронный менеджмент в публичном секторе Болгарии: монография. Faber, 2019, 330 с.

- 52) Петрова М. М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. Экономика развития. 2016. Вып. 78(2). С. 20-25.
- 53) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.
- 54) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічною адміністрацією в Україні. Форум права. 2017. № 2. С. 124–129.
- 55) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.
- 56) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>

ТЕМА 3. Учасники судового адміністративного процесу

Учасники адміністративної справи та їх види. Сторони в адміністративному процесі. Позивач та відповідач. Процесуальна співучасть. Процесуальне правонаступництво сторін. Суб'єкт владних повноважень як сторона у справі. Представники: ознаки та види. Документальне оформлення та зміст повноважень представників. Треті особи: сутність та види. Процесуальне правонаступництво третіх осіб. Органи та особи, яким законом надано право звертатися в адміністративний суд в інтересах інших осіб. Множинність учасників адміністративної справи. Процесуальне суміщення. Інші учасники процесу.

Література:

- 1) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 2) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 3) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.
- 4) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.]; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29
- 5) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім — Ін-Юреї, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.
- 6) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.
- 7) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.
- 8) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
- 9) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцький, В. М. Гаращук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.
- 10) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Серета, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. –Львів: Льв ДУВС, 2014. –520с.
- 11) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: „Істина», 2008. - с.
- 12) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.

- 13) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.
- 14) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.
- 15) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник./ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.
- 16) The European Court of Human Rights : сайт. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
- 17) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europäischem Einfluss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europäischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.
- 18) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.
- 19) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 20) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/142663/>.
- 21) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
- 22) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99
- 23) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23
- 24) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126
- 25) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // Голос України. 1991.
- 26) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // Голос України. 1992
- 27) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24
- 28) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996.
- 29) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94
- 30) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Вісник Національної академії прав. наук. 2016. №2 (85). С. 59–71.
- 31) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003
- 32) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 33) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text>
- 34) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.
- 35) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2014.257.01.0073.01>.

- 36) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
- 37) Петрова М. М. Электронный менеджмент в публичном секторе Болгарии: монография. Faber, 2019, 330 с.

Тема 4. Строки, судові витрати в адміністративному процесі. Докази і доказування в адміністративному процесі

Поняття та правова природа строку в адміністративному процесі. Строки звернення до адміністративного суду. Процесуальні строки. Судові витрати. Судовий збір. Витрати, пов'язані з розглядом адміністративної справи. Поняття доказу в адміністративному процесі. Засоби доказування. Забезпечення доказів. Оцінка судових доказів. Доказування в адміністративному процесі. Особливості процесу доказування на окремих стадіях адміністративного процесу. Суб'єкти доказування. Обов'язок доказування.

Література:

- 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 2) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 3) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.
- 4) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.]; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29
- 5) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім — Ін-Юреп, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.
- 6) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.
- 7) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.
- 8) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцького, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
- 9) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцький, В. М. Гаращук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.
- 10) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Серета, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. –Львів: Льв ДУВС, 2014. –520с.
- 11) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: „Істина», 2008. - с.
- 12) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.
- 13) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.
- 14) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.
- 15) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник./ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.

- 16) The European Court of Human Rights : сайт. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
- 17) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europaischem Einfluss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europäischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.
- 18) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.
- 19) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 20) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/142663/>.
- 21) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
- 22) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99
- 23) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23
- 24) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126
- 25) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // Голос України. 1991.
- 26) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // Голос України. 1992
- 27) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24
- 28) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996.
- 29) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94
- 30) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Вісник Національної академії прав. наук. 2016. №2 (85). С. 59–71.
- 31) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003
- 32) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 34) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 35) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 36) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтеев та Плахтеева проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 37) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 38) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.

- 39) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 40) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод. рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06>
- 41) Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: <https://my.gov.ua/be/files/16395/embed>
- 42) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
- 43) Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: <https://my.gov.ua/>
- 44) Моніторинг центрів надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk>
- 45) Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. URL: <https://dozvil.kh.ua/>
- 46) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918-р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text>
- 47) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text>
- 48) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.
- 49) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3A0J.L.2014.257.01.0073.01>
- 50) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
- 51) Петрова М. М. Электронный менеджмент в публичном секторе Болгарии: монография. Faber, 2019, 330 с.
- 52) Петрова М. М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. Экономика развития. 2016. Вып. 78(2). С. 20-25.
- 53) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.
- 54) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічною адміністрацією в Україні. Форум права. 2017. № 2. С. 124–129.
- 55) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.
- 56) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>

Тема 5. Письмові заяви в адміністративному процесі: вимоги до форми та змісту

Право на звернення до адміністративного суду. Поняття адміністративного позову. Структура, форма і зміст адміністративного позову. Види адміністративних позовів. Вимоги до позовної заяви. Право на адміністративний позов. Об'єднання і роз'єднання адміністративних позовів. Зустрічний позов. Забезпечення позову. Рішення суду за результатами оцінки позовної заяви. Електронний суд.

Література:

- 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 2) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 3) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 4) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 5) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.
- 6) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29
- 7) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім — Ін-Юреп, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.
- 8) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломoeць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.
- 9) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.
- 10) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
- 11) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцький, В. М. Гарашук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. — Харків: Право, 2000. — 520 с.
- 12) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Середа, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. — Львів: Льв ДУВС, 2014. — 520с.
- 13) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломoeць Т.О. — Київ: „Істина“, 2008. - с.
- 14) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.
- 15) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.
- 16) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.
- 17) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник./ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.
- 18) The European Court of Human Rights : сайт. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
- 19) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europaischem Einfluss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europaischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.
- 20) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.
- 21) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 22) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://court.gov.ua/142663/>.
- 23) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

- 24) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // *Juris Europensis Scientia*. 2021. Вип. 3. С.95-99
- 25) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23
- 26) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126
- 27) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // *Голос України*. 1991.
- 28) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // *Голос України*. 1992
- 29) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // *Голос України*. 2011. №24
- 30) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // *Голос України*. 1996.
- 31) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // *Адміністративне право і процес*. 2019. №2/2019. С.90-94
- 32) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // *Вісник Національної академії прав. наук*. 2016. №2 (85). С. 59–71.
- 33) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003

Тема 6. Зміст і форми провадження в адміністративному процесі. Провадження в адміністративному суді першої інстанції

Стадії адміністративного процесу. Види адміністративних справ: малозначна, складна, термінова, типова, зразкова. Форми адміністративного процесу. Загальне позовне провадження. Підготовче провадження. Підготовка справи до судового розгляду. Попереднє судове засідання. Примирення сторін під час підготовчого провадження. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження. Розгляд адміністративної справи у судовому засіданні. Судові дебати. Спрощене позовне провадження. Розгляд і вирішення справи у судовому засіданні. Письмове провадження. Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції.

Література:

- 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 2) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 3) Boyron S. Mediation in administrative law: the identification of conflicting paradigms. *European Public Law*. 2007. N 13 (2). P. 263-288.
- 4) Білак М. Доказування як важливий адміністративно-процедурний стандарт // *Правова реформа: концепція, мета, впровадження*. Зб. наук. праць. П68 Матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 лист. 2017 р.) / за заг. ред. Н.М. Пархоменко, М.М. Шумила. – Київ : Ніка-Центр, 2017. – С. 140-143.
- 5) Навчально-методичний посібник для тренерів навчального курсу для суддів «Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя». – К.: ВАІТЕ, 2017. – 192 с.
- 6) Збірник витягів з рішень Європейського суду з прав людини, рекомендованих для вивчення при підготовці до письмового анонімного тестування у межах іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nsj.gov.ua/files/15296531171517493988%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%80%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20>

- %D0%84%D0%A1%D0%9F%D0%9B_30.01.2018%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf – Назва з екрана.
- 7) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод. рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06>
  - 8) Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві: Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. – К., 2015. С. 5–7, 35–55.
  - 9) Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / за загальною редакцією О. М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007. С. 421.
  - 10) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Цимерман і Штайнер проти Швейцарії» від 20.06.1983 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
  - 11) Забезпечення кваліфікованого захисту прав людини: ключові проблеми та подальші кроки, матеріали Української Гельсінської спілки з прав людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1173093243>. – Назва з екрана.
  - 12) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «OVR проти Російської Федерації» від 20.06.2000 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012. 19. Цит. за: Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / за загальною редакцією О. М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007. С. 431. 20.
  - 13) Рекомендація Rec (2001) 9 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2001_9_2001_09_05.pdf
  - 14) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
  - 15) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
  - 16) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.
  - 17) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.]; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29
  - 18) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім — Ін-Юрел, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.
  - 19) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоець, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.
  - 20) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.
  - 21) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька3, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
  - 22) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцький, В. М. Гарашук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.
  - 23) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Середа, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. –Львів: Льв ДУВС, 2014. –520с.
  - 24) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоець Т.О. – Київ: „Істина», 2008. - с.

- 25) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.
- 26) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні / О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.
- 27) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.
- 28) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник./ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.
- 29) The European Court of Human Rights : сайт. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
- 30) Sommermann К.-Р. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europäischem Einfluss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europäischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.
- 31) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.
- 32) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 33) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/142663/>.
- 34) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
- 35) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99
- 36) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23
- 37) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126
- 38) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // Голос України. 1991.
- 39) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // Голос України. 1992
- 40) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24
- 41) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996.
- 42) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94
- 43) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Вісник Національної академії прав. наук. 2016. №2 (85). С. 59–71.
- 44) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003
- 45) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 46) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.

Тема 7. Судові рішення та порядок їх оскарження в адміністративних справах. Особливості апеляційного і касаційного оскарження

Поняття та види судових рішень в адміністративних справах. Законність і обґрунтованість судового рішення. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма. Повноваження суду при вирішенні

справи. Залишення позовної заяви без розгляду. Зупинення та поновлення провадження у справі. Закриття провадження у справі. Зміст рішення і ухвали. Окремі ухвали суду. Додаткове судове рішення. Роз'яснення судового рішення. Право на апеляційне оскарження. Порядок і строки апеляційного оскарження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судове рішення. Право на касаційне оскарження. Порядок і строки касаційного оскарження. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судове рішення. Особливості виконання судових рішень адміністративних судів. Судовий контроль за виконанням судового рішення.

Література:

- 1) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 2) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 3) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.
- 4) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.
- 5) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29
- 6) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім — Ін-Юреп, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.
- 7) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломoeць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.
- 8) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.
- 9) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
- 10) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцький, В. М. Гаращук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. — Харків: Право, 2000. — 520 с.
- 11) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Середа, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. —Львів: Льв ДУВС, 2014. —520с.
- 12) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломoeць Т.О. — Київ: „Істина», 2008. - с.
- 13) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.
- 14) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.
- 15) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.
- 16) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник./ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.
- 17) The European Court of Human Rights : сайт. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
- 18) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europaischem Einfluss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europaischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.

- 19) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.
- 20) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 21) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/142663/>.
- 22) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
- 23) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // *Juris Europensis Scientia*. 2021. Вип. 3. С.95-99
- 24) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23
- 25) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126
- 26) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // *Голос України*. 1991.
- 27) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // *Голос України*. 1992
- 28) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // *Голос України*. 2011. №24
- 29) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // *Голос України*. 1996.
- 30) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // *Адміністративне право і процес*. 2019. №2/2019. С.90-94
- 31) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // *Вісник Національної академії прав. наук*. 2016. №2 (85). С. 59–71.
- 32) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003
- 33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 34) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 35) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 36) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 37) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтєєв та Плахтєєва проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 38) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 39) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 40) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 41) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод. рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність

- Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06>
- 42) Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: <https://my.gov.ua/be/files/16395/embed>
- 43) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
- 44) Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: <https://my.gov.ua/>
- 45) Моніторинг центрів надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk>
- 46) Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. URL: <https://dozvil.kh.ua/>
- 47) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918-р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text>
- 48) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text>
- 49) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.
- 50) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2014.257.01.0073.01>
- 51) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
- 52) Петрова М. М. Электронный менеджмент в публичном секторе Болгарии: монография. Faber, 2019, 330 с.
- 53) Петрова М. М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. Экономика развития. 2016. Вып. 78(2). С. 20-25.
- 54) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.
- 55) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічною адміністрацією в Україні. Форум права. 2017. № 2. С. 124–129.
- 56) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.
- 57) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 58) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119>.
- 59) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>.
- 60) Електронний суд. Як це працює? URL: <http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-serpasyue/>.
- 61) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sudta-obovuzkovu-video-fiksatsiyu>.
- 62) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» : Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19>.

- 63) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe>.
- 64) Електронне судочинство у Польщі. URL: <http://pravo.org.ua/ua/news/5731->.
- 65) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: <https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf>;
- 66) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- 67) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Trsek/2011_11/Bilous.pdf.
- 68) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).
- 69) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: <http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/>.
- 70) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства» // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858>.
- 71) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. 356 с.
- 72) Серенок А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі електронного уряду : автореф. дис ... канд. наук з держ. управління. Харків : Б. в., 2011. 20 с.
- 73) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119>.
- 74) Case of OLUJIĆ v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Olujic_v_Croatia_2009_en.pdf.
- 75) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/682/13.pdf>.
- 76) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>.
- 77) Бринцев О. В. Електронний суд – сучасний стан та шляхи вдосконалення / О. В. Бринцев // Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / кол. авторів А. П. Гетьман [та ін.] ; за ред. С. В. Глібко, К. В. Єфремова. – Харків, 2016. – Розд. 4, підр. 4.3. – С. 296–326.
- 78) Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>.
- 79) Хоменко В.М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В.М.Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187
- 80) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.
- 81) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02))

- 82) Верховна Рада України / Стенограма судового засідання 22. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7585.html>
- 83) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.												
«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ»												
ТЕМА 1. Теоретико-правові засади адміністративного процесу в Україні	11	6	3			2	9	2	2			5
ТЕМА 2. Система адміністративних судів. Юрисдикція адміністративних судів	11	6	3			2	9	2	2			5
ТЕМА 3. Учасники судового адміністративного процесу	11	6	3			2	8	2	2			4
Тема 4. Строки, судові витрати в адміністративному процесі. Докази і доказування в адміністративному процесі	10	6	3			1	8	2	2			4
Тема 5. Письмові заяви в адміністративному процесі: вимоги до форми та змісту	10	6	3			1	8	2	2			4
Тема 6. Зміст і форми провадження в адміністративному процесі. Провадження в адміністративному суді першої інстанції	10	5	3			2	8	2	1			5
Тема 7. Судові рішення та	10	5	2			3	8	2	1			5

порядок їх оскарження в адміністративних справах. Особливості апеляційного і касаційного оскарження												
ІНДЗ	2				2		2					2
Разом за змістовим модулем 1	90	40	20			13	90	14	12			32
Підготовка до екзамену:						15						30
Усього годин:	90	40	20		2	28	90	14	12		2	62

5. Перелік тем та зміст практичних (семінарських) занять (аудиторні заняття)

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин		Результат навчання (РН) за ОП
			денна форма	заочна форма	
1.	ТЕМА 1. Теоретико-правові засади адміністративного процесу в Україні Поняття, предмет, метод і система адміністративного процесуального права України. Джерела адміністративного процесуального права. Завдання адміністративного судочинства. Співвідношення адміністративного процесу з іншими видами судового процесу. Розмежування понять «адміністративне судочинство», «адміністративний процес», «адміністративна юстиція» та «адміністративна процедура». Моделі адміністративної юстиції: загальна характеристика. Поняття та значення засад (принципів) адміністративного судочинства. Система засад (принципів) адміністративного судочинства. Характеристика принципів адміністративного судочинства. Основні засади здійснення правосуддя в адміністративних судах: 1) верховенство права; 2) рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом; 3) гласність і відкритість судового процесу та його повне фіксування технічними засобами; 4) змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі; 5) обов'язковість судового рішення; 6)	Визначити правову природу адміністративного процесуального права, роль та основні його характеристики. Відокремити «адміністративне судочинство», «адміністративний процес», «адміністративна юстиція» та «адміністративна процедура».	3	2	РН1, РН3, РН4, РН6, РН7, РН8, РН10, РН16, РН17

забезпечення права на апеляційний перегляд справи; 7) забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення у випадках, визначених законом; 8) розумність строків розгляду справи судом; 9) неприпустимість зловживання процесуальними правами; 10) відшкодування судових витрат фізичних та юридичних осіб, на користь яких ухвалене судове рішення; 11) мова судочинства та діловодства в адміністративному процесі.

Неформалізовані принципи адміністративного процесу.

- 1) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 2) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 3) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.
- 4) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.
- 5) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Гороцук, О. В. Дяченко та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29
- 6) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім — Ін-Юре!, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.
- 7) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.
- 8) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.
- 9) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
- 10) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гарацук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.
- 11) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Серета, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. –Львів: Льв ДУВС, 2014. –520с.
- 12) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: „Істина“, 2008. - с.
- 13) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.
- 14) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.
- 15) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.
- 16) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник/ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.
- 17) The European Court of Human Rights : сайт. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
- 18) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europäischem Einfl uss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europäischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.
- 19) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.
- 20) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 21) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/142663/>.
- 22) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

<p>23) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // <i>Juris Europensis Scientia</i>. 2021. Вип. 3. С.95-99</p> <p>24) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // <i>Науковий вісник публічного та приватного права</i>. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23</p> <p>25) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_20126</p> <p>26) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // <i>Голос України</i>. 1991.</p> <p>27) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // <i>Голос України</i>. 1992</p> <p>28) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // <i>Голос України</i>. 2011. №24</p> <p>29) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // <i>Голос України</i>. 1996.</p> <p>30) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // <i>Адміністративне право і процес</i>. 2019. №2/2019. С.90-94</p> <p>31) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // <i>Вісник Національної академії прав. наук</i>. 2016. №2 (85). С. 59–71.</p> <p>32) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К., 2003. – 384 с.. 2003</p> <p>33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>34) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>35) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>36) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>37) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтеєв та Плахтеєва проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>38) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>39) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>40) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>41) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод, рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проєктів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06</p> <p>42) Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: https://my.gov.ua/be/files/16395/embed</p> <p>43) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text</p> <p>44) Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: https://my.gov.ua/</p> <p>45) Моніторинг центрів надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk</p> <p>46) Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. URL: https://dozvil.kh.ua/</p> <p>47) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918- р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text</p> <p>48) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. №</p>				
--	--	--	--	--

<p>474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text</p> <p>49) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.</p> <p>50) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing. Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2014.257.01.0073.01.</p> <p>51) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text</p> <p>52) Петрова М. М. Електронний менеджмент в публічному секторі Болгарії: монографія. Faber, 2019, 330 с.</p> <p>53) Петрова М. М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. Экономика развития. 2016. Вып. 78(2). С. 20-25.</p> <p>54) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.</p> <p>55) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічною адміністрацією в Україні. Форум права. 2017. № 2. С. 124–129.</p> <p>56) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.</p> <p>57) Council of Europe/ Recommendations, resolutions and guidelines : caifr. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p> <p>58) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119.</p> <p>59) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text.</p> <p>60) Електронний суд. Як це працює? URL: http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-sercasue/.</p> <p>61) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sudta-obovyazkovu-video-fiksatsiyu.</p> <p>62) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» : Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19.</p> <p>63) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe.</p> <p>64) Електронне судочинство у Польщі. URL: http://pravo.org.ua/ua/news/5731-</p> <p>65) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf;</p> <p>66) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y.</p> <p>67) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Trpsek/2011_11/Bilous.pdf.</p> <p>68) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).</p> <p>69) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/.</p> <p>70) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали Міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858.</p> <p>71) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали ІV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.);</p>				
--	--	--	--	--

	<p>[редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л. Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАПЕ, 2020. 356 с.</p> <p>72) Серенюк А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі електронного уряду : автореф. дис ... канд. наук з держ. управління. Харків : Б. в., 2011. 20 с.</p> <p>73) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119.</p> <p>74) Case of OLUJIC v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Oluji_v_Croatia_2009_en.pdf.</p> <p>75) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/682/13.pdf.</p> <p>76) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text.</p> <p>77) Брицєв О. В. Електронний суд – сучасний стан та шляхи вдосконалення / О. В. Брицєв // Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / кол. авторів А. П. Гетьман [та ін.] ; за ред. С. В. Глібка, К. В. Єфремова. – Харків, 2016. – Розд. 4, підр. 4.3. – С. 296–326.</p> <p>78) Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html.</p> <p>79) Хоменко В. М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В. М. Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187</p> <p>80) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.</p> <p>81) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02)</p> <p>82) Верховна Рада України / Стенограма судового засідання 22. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7585.html</p> <p>83) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : caifit. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p>				
2.	<p>ТЕМА 2. Система адміністративних судів. Юрисдикція адміністративних судів</p> <p>Система та структура адміністративних судів в Україні. Правове становище суду в адміністративному процесі. Загальна характеристика публічно-правового спору, як предмету юрисдикції адміністративних судів. Відмінність адміністративного судочинства від цивільного і господарського судочинства. Види публічно-правових спорів, які належать до юрисдикції адміністративних судів. Публічно-правові спори, які не розглядаються адміністративними судами. Поняття та види адміністративної юрисдикції. Предмета, інстанційна, територіальна юрисдикція (підсудність). Підсудність кількох, пов'язаних між собою вимог. Наслідки порушення правил юрисдикції. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого. Особливості і винятковість конституційної юрисдикції. Зміст спору про право публічне і право приватне. Проблеми розмежування юрисдикції судів. Відмінність</p>	<p>Визначити сучасну характеристику предмета публічно-правового спору. Охарактеризувати процесуальний аспект адміністративного права. Розглянути сучасне бачення та перспективи розвитку адміністративного судів України. Висвітлити тенденції щодо</p>	3	2	PH2, PH3, PH4, PH5, PH9, PH8, PH11, PH16, PH17

<p>адміністративного судочинства від кримінального судочинства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с. 2) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с. 3) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260. 4) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с. 5) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дяченко та ін.]; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29 6) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім —Ін-Юре!, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с. 7) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с. 8) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с. 9) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька3, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с. 10) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гаращук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с. 11) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Серета, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. –Львів: Льв ДУВС, 2014. –520с. 12) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: „Істина, 2008. - с. 13) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с. 14) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20. 15) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с. 16) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник/ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с. 17) The European Court of Human Rights : сайт. URL: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home 18) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europäischem Einfl uss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europäischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199. 19) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163. 20) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с. 21) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://court.gov.ua/142663/. 22) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15. 23) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99 24) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23 25) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126 26) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // Голос України. 1991. 27) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // Голос України. 1992 28) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24 29) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996. 	<p>кодифікації адміністративного процесуального права. Обговорити питання цифровізації у судової системи.</p>			
--	--	--	--	--

<p>30) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94</p> <p>31) Бойко І.В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Вісник Національної академії прав. наук. 2016. №2 (85). С. 59–71.</p> <p>32) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003</p> <p>33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>34) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>35) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>36) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>37) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтєєв та Плахтєєва проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>38) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>39) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>40) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>41) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод, рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06</p> <p>42) Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: https://my.gov.ua/be/files/16395/embed</p> <p>43) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text</p> <p>44) Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: https://my.gov.ua/</p> <p>45) Моніторинг центрів надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk</p> <p>46) Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. URL: https://dozvil.kh.ua/</p> <p>47) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918- р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text</p> <p>48) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text</p> <p>49) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.</p> <p>50) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing. Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2014.257.01.0073.01.</p> <p>51) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text</p>				
--	--	--	--	--

<p>52) Петрова М. М. Електронний менеджмент в публичному секторі Болгарії: монографія. Faber, 2019, 330 с.</p> <p>53) Петрова М. М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. Экономика развития. 2016. Вып. 78(2). С. 20-25.</p> <p>54) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.</p> <p>55) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічною адміністрацією в Україні. Форум права. 2017. № 2. С. 124–129.</p> <p>56) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.</p> <p>57) Council of Europe/ Recommendations, resolutions and guidelines : caif. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p> <p>58) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#m119.</p> <p>59) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text.</p> <p>60) Електронний суд. Як це працює? URL: http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-sercasuye/.</p> <p>61) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sudta-obovuzkovu-video-fiksatsiyu.</p> <p>62) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» : Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19.</p> <p>63) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe.</p> <p>64) Електронне судочинство у Польщі. URL: http://pravo.org.ua/ua/news/5731-</p> <p>65) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf;</p> <p>66) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y.</p> <p>67) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Trsek/2011_11/Bilous.pdf.</p> <p>68) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).</p> <p>69) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/.</p> <p>70) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства» // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858.</p> <p>71) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л. Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАПТЕ, 2020. 356 с.</p> <p>72) Серенок А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі електронного уряду : автореф. дис ... канд. наук з держ. управління. Харків : Б. в., 2011. 20 с.</p> <p>73) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII/ Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#m119.</p> <p>74) Case of OLUJIC v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Olujic_v_Croatia_2009_en.pdf.</p> <p>75) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/682/13.pdf.</p>				
---	--	--	--	--

	<p>76) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text.</p> <p>77) Бринцев О. В. Електронний суд – сучасний стан та шляхи вдосконалення / О. В. Бринцев // Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / кол. авторів А. П. Гетьман [та ін.] ; за ред. С. В. Глібо, К. В. Єфремова. – Харків, 2016. – Розд. 4, підр. 4.3. – С. 296–326.</p> <p>78) Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html.</p> <p>79) Хоменко В.М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В.М.Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187</p> <p>80) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.</p> <p>81) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02)</p> <p>82) Верховна Рада України / Стенограма судового засідання 22. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7585.html</p> <p>83) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p>				
3.	<p>ТЕМА 3. Учасники судового адміністративного процесу. Учасники адміністративної справи та їх види. Сторони в адміністративному процесі. Позивач та відповідач. Процесуальна співучасть. Процесуальне правонаступництво сторін. Суб'єкт владних повноважень як сторона у справі. Представники: ознаки та види. Документальне оформлення та зміст повноважень представників. Треті особи: сутність та види. Процесуальне правонаступництво третіх осіб. Органи та особи, яким законом надано право звертатися в адміністративний суд в інтересах інших осіб. Множинність учасників адміністративної справи. Процесуальне суміщення. Інші учасники процесу.</p> <p>1) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.</p> <p>2) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.</p> <p>3) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.</p> <p>4) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.</p> <p>5) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29</p> <p>6) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім —Ін-Юре!, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.</p> <p>7) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.</p>	Визначити важливість документального оформлення та зміст повноважень представників. Проаналізувати судову практику щодо процесуального правонаступництва під час оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень; щодо розгляду звернення або запиту на публічну інформацію;	3	2	РН1, РН3, РН4, РН6, РН7, РН8, РН10, РН16, РН17

<p>8) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.</p> <p>9) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.</p> <p>10) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гаращук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. — Харків: Право, 2000. — 520 с.</p> <p>11) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Серета, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. — Львів: Льв ДУВС, 2014. — 520с.</p> <p>12) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. — Київ: „Істина“, 2008. - с.</p> <p>13) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.</p> <p>14) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.</p> <p>15) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.</p> <p>16) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник/ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.</p> <p>17) The European Court of Human Rights : сайт. URL: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home</p> <p>18) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europaischem Einfl uss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europaischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.</p> <p>19) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.</p> <p>20) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.</p> <p>21) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://court.gov.ua/142663/.</p> <p>22) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15.</p> <p>23) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99</p> <p>24) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23</p> <p>25) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126</p> <p>26) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-XII // Голос України. 1991.</p> <p>27) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-XII // Голос України. 1992</p> <p>28) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24</p> <p>29) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996.</p> <p>30) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94</p> <p>31) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Вісник Національної академії прав. наук. 2016. №2 (85). С. 59–71.</p> <p>32) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. — К., 2003. — 384 с.. 2003</p> <p>33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. — Київ, 2012.</p> <p>34) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. — Київ, 2012.</p> <p>35) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. — Київ, 2012.</p> <p>36) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. — Київ, 2012.</p> <p>37) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтєєв та Плахтєєва проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-</p>	<p>щодо спорів у сфері містобудування, планування і забудови територій, архітектурної діяльності; щодо спорів з приводу охорони навколишнього природного середовища.</p>			
--	--	--	--	--

<p>прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>38) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>39) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>40) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>41) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод. рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проєктів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06</p> <p>42) Звіт про розвиток мережі Центрив надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: https://my.gov.ua/be/files/16395/embed</p> <p>43) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text</p> <p>44) Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: https://my.gov.ua/</p> <p>45) Моніторинг центрив надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk</p> <p>46) Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. URL: https://dozvil.kh.ua/</p> <p>47) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918- р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text</p> <p>48) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text</p> <p>49) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.</p> <p>50) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing. Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2014.257.01.0073.01.</p> <p>51) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text</p> <p>52) Петрова М. М. Електронний менеджмент в публічному секторі Болгарии: монографія. Faber, 2019, 330 с.</p> <p>53) Петрова М. М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. Экономика развития. 2016. Вып. 78(2). С. 20-25.</p> <p>54) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.</p> <p>55) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічною адміністрацією в Україні. Форум права. 2017. № 2. С. 124–129.</p> <p>56) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.</p> <p>57) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : caifr. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p> <p>58) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#m119</p> <p>59) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text</p> <p>60) Електронний суд. Як це працює? URL: http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-ce-pracuye/.</p>				
--	--	--	--	--

<p>61) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sudta-obovyazkovu-video-fiksatsiyu.</p> <p>62) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» : Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19.</p> <p>63) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe.</p> <p>64) Електронне судочинство у Польщі. URL: http://pravo.org.ua/ua/news/5731-.</p> <p>65) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf;</p> <p>66) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y.</p> <p>67) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Trsek/2011_11/Bilous.pdf.</p> <p>68) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).</p> <p>69) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/.</p> <p>70) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства» // Безпечове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. 6-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858.</p> <p>71) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л. Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАПЕ, 2020. 356 с.</p> <p>72) Серенок А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі електронного уряду : автореф. дис ... канд. наук з держ. управління. Харків : Б. в., 2011. 20 с.</p> <p>73) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119.</p> <p>74) Case of OLUJIC v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Olujic_v_Croatia_2009_en.pdf.</p> <p>75) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/682/13.pdf.</p> <p>76) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 18450/15-21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text.</p> <p>77) Бринцев О. В. Електронний суд – сучасний стан та шляхи вдосконалення / О. В. Бринцев // Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / кол. авторів А. П. Гетьман [та ін.] ; за ред. С. В. Глібка, К. В. Єфремова. – Харків, 2016. – Розд. 4, підр. 4.3. – С. 296–326.</p> <p>78) Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html.</p> <p>79) Хоменко В. М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В. М. Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187</p> <p>80) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.</p> <p>81) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02)</p> <p>82) Верховна Рада України / Стенограма судового засідання 22. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7585.html</p>				
---	--	--	--	--

	83) Council of Europe/ Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines				
4.	<p>Тема 4. Строки, судові витрати в адміністративному процесі. Докази і доказування в адміністративному процесі</p> <p>Поняття та правова природа строку в адміністративному процесі. Строки звернення до адміністративного суду. Процесуальні строки. Судові витрати. Судовий збір. Витрати, пов'язані з розглядом адміністративної справи. Поняття доказу в адміністративному процесі. Засоби доказування. Забезпечення доказів. Оцінка судових доказів. Доказування в адміністративному процесі. Особливості процесу доказування на окремих стадіях адміністративного процесу. Суб'єкти доказування. Обов'язок доказування.</p> <p>1) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.</p> <p>1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.</p> <p>2) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.</p> <p>3) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 872с.</p> <p>4) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горощук, О. В. Дьяченко та ін.]; за ред. Ю. П. Битяка. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29</p> <p>5) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім — Ін-Юре!, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.</p> <p>6) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К.: Істина, 2008. — 216 с.</p> <p>7) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персональ», 2012. — 222 с.</p> <p>8) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.</p> <p>9) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гарашук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. — Харків: Право, 2000. — 520 с.</p> <p>10) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Серета, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. — Львів: Льв ДУВС, 2014. — 520с.</p> <p>11) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. — Київ: „Істина!, 2008. - с.</p> <p>12) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К.: Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.</p> <p>13) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.</p> <p>14) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К.: Атіка, 2009. — 520 с.</p> <p>15) Ківалов С.В., Біла Л.Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник./ С.В. Ківалов, Л.Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.</p> <p>16) The European Court of Human Rights : сайт. URL: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home</p> <p>17) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europäischem Einfl uss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europäischen Verwaltungsrechts.</p>	Охарактеризувати значимість доказування в адміністративному процесі. Проаналізувати строки звернення до адміністративного суду щодо спорів у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (у тому числі прав на земельні ділянки); щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів; щодо забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури,	3	2	РН1, РН3, РН4, РН6, РН7, РН8, РН10, РН16, РН17

<p>Baden-Baden, 2008. P. 181-199.</p> <p>18) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.</p> <p>19) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.</p> <p>20) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://court.gov.ua/142663/.</p> <p>21) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15.</p> <p>22) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99</p> <p>23) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23</p> <p>24) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/nv/str_20126</p> <p>25) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // Голос України. 1991.</p> <p>26) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // Голос України. 1992</p> <p>27) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24</p> <p>28) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996.</p> <p>29) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94</p> <p>30) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Вісник Національної академії прав. наук. 2016. №2 (85). С. 59–71.</p> <p>31) Авер'янов В.Б. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003</p> <p>32) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>34) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>35) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>36) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтєєв та Плахтєєва проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>37) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>38) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>39) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Луцанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>40) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод. рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проєктів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06</p> <p>41) Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: https://my.gov.ua/be/files/16395/embed</p> <p>42) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text</p> <p>43) Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: https://my.gov.ua/</p> <p>44) Моніторинг центрів надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та</p>	<p>нотаріату та юстиції; щодо справи зі спорів у сфері соціального захисту, соціального захисту та зайнятості інвалідів, соціальних послуг; щодо справ зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства.</p>			
--	---	--	--	--

<p>торгівлі від 27.01.2017 р. URL: http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk</p> <p>45) Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. URL: https://dozvil.kh.ua/</p> <p>46) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918- р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text</p> <p>47) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text</p> <p>48) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.</p> <p>49) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJL.2014.257.01.0073.01.</p> <p>50) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text</p> <p>51) Петрова М. М. Электронный менеджмент в публичном секторе Болгарии: монография. Faber, 2019, 330 с.</p> <p>52) Петрова М.М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. Экономика развития. 2016. Вып. 78(2). С. 20-25.</p> <p>53) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.</p> <p>54) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічною адміністрацією в Україні. Форум права. 2017. № 2. С. 124–129.</p> <p>55) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.</p> <p>56) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p> <p>57) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119.</p> <p>58) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text.</p> <p>59) Електронний суд. Як це працює? URL: http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-cepacyue/.</p> <p>60) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronnyy-sudta-ovovuzkovu-video-fiksatsiyu.</p> <p>61) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» : Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19.</p> <p>62) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe.</p> <p>63) Електронне судочинство у Польщі. URL: http://pravo.org.ua/ua/news/5731-</p> <p>64) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf;</p> <p>65) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y.</p> <p>66) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Trsek/2011_11/Bilous.pdf.</p> <p>67) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).</p>				
---	--	--	--	--

	<p>68) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/.</p> <p>69) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858.</p> <p>70) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАПЕ, 2020. 356 с.</p> <p>71) Серенюк А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі електронного уряду : автореф. дис ... канд. наук з держ. управління. Харків : Б. в., 2011. 20 с.</p> <p>72) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119.</p> <p>73) Case of OLUJIC v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Olujic_v_Croatia_2009_en.pdf.</p> <p>74) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st682/13.pdf.</p> <p>75) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text.</p> <p>76) Бринцев О. В. Електронний суд – сучасний стан та шляхи вдосконалення / О. В. Бринцев // Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / кол. авторів А. П. Гетьман [та ін.] ; за ред. С. В. Глібока, К. В. Єфремова. – Харків, 2016. – Розд. 4, підр. 4.3. – С. 296–326.</p> <p>77) Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html.</p> <p>78) Хоменко В.М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В.М.Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187</p> <p>79) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.</p> <p>80) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02)</p> <p>81) Верховна Рада України / Стенограма судового засідання 22. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7585.html</p> <p>82) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p>				
5.	<p>Тема 5. Письмові заяви в адміністративному процесі: вимоги до форми та змісту Право на звернення до адміністративного суду. Поняття адміністративного позову. Структура, форма і зміст адміністративного позову. Види адміністративних позовів. Вимоги до позовної заяви. Право на адміністративний позов. Об'єднання і роз'єднання адміністративних позовів. Зустрічний позов. Забезпечення позову. Рішення суду за результатами оцінки позовної заяви. Електронний суд.</p>	<p>Дослідити правовий інститут звернення до адміністративних судів та його окремі аспекти. Проаналізувати судову практику з приводу процесуальних питань в адміністратив</p>	3	2	<p>RH2, RH3, RH4, RH5, RH9, RH8, RH11, RH16, RH17</p>

<p>1) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.</p> <p>2) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.</p> <p>3) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.</p> <p>4) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.</p> <p>5) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.]; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29</p> <p>6) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім —Ін-Юре!, 2008. — 668 с. 4.</p> <p>Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.</p> <p>7) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.</p> <p>8) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.</p> <p>9) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.</p> <p>10) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гаращук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.</p> <p>11) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Серета, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. –Львів: Льв ДУВС, 2014. –520с.</p> <p>12) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: „Істина!, 2008. - с.</p> <p>13) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.</p> <p>14) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.</p> <p>15) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.</p> <p>16) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник/ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.</p> <p>17) The European Court of Human Rights : сайт. URL: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home</p> <p>18) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europaischem Einfl uss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europaischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.</p> <p>19) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.</p> <p>20) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.</p> <p>21) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс].— Режим доступу: http://court.gov.ua/142663/.</p> <p>22) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15.</p> <p>23) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99</p> <p>24) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23</p> <p>25) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126</p> <p>26) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // Голос України. 1991.</p> <p>27) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // Голос України. 1992</p> <p>28) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24</p> <p>29) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996.</p> <p>30) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94</p>	<p>НОМУ СУДОЧИНСТВІ.</p>			
--	------------------------------	--	--	--

<p>31) Бойко І.В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Вісник Національної академії прав. наук. 2016. №2 (85). С. 59–71.</p> <p>32) Авер'янов В.Б., Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с..2003</p> <p>33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>34) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>35) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>36) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>37) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтєєв та Плахтєєва проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>38) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>39) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>40) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>41) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06</p> <p>42) Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: https://my.gov.ua/be/files/16395/embed</p> <p>43) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text</p> <p>44) Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: https://my.gov.ua/</p> <p>45) Моніторинг центрів надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk</p> <p>46) Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. URL: https://dozvil.kh.ua/</p> <p>47) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918- р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text</p> <p>48) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text</p> <p>49) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.</p> <p>50) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2014.257.01.0073.01.</p> <p>51) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text</p> <p>52) Петрова М. М. Електронний менеджмент в публичному секторі Болгарии: монографія. Faber, 2019, 330 с.</p>				
--	--	--	--	--

<p>53) Петрова М. М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. Экономика развития. 2016. Вып. 78(2). С. 20-25.</p> <p>54) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.</p> <p>55) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічного адміністрування в Україні. Форум права. 2017. № 2. С. 124–129.</p> <p>56) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.</p> <p>57) Council of Europe/Recommendations, resolutions and guidelines : caifr. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p> <p>58) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119.</p> <p>59) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text.</p> <p>60) Електронний суд. Як це працює? URL: http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-sercasue/.</p> <p>61) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sudta-obovyazkovu-video-fiksatsiyu.</p> <p>62) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» : Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19.</p> <p>63) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe.</p> <p>64) Електронне судочинство у Польщі. URL: http://pravo.org.ua/ua/news/5731-</p> <p>65) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf;</p> <p>66) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y.</p> <p>67) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Trsek/2011_11/Bilous.pdf.</p> <p>68) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).</p> <p>69) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/.</p> <p>70) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства» // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858.</p> <p>71) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л. Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАПЕ, 2020. 356 с.</p> <p>72) Серенюк А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі електронного уряду : автореф. дис ... канд. наук з держ. управління. Харків : Б. в., 2011. 20 с.</p> <p>73) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII/ Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119.</p> <p>74) Case of OLUJIC v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Olujic_v_Croatia_2009_en.pdf.</p> <p>75) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/682/13.pdf.</p> <p>76) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної</p>				
---	--	--	--	--

	<p>системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text.</p> <p>77) Бринцев О. В. Електронний суд – сучасний стан та шляхи вдосконалення / О. В. Бринцев // Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / кол. авторів А. П. Гетьман [та ін.] ; за ред. С. В. Глібо, К. В. Єфремова. – Харків, 2016. – Розд. 4, підр. 4.3. – С. 296–326.</p> <p>78) Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html.</p> <p>79) Хоменко В.М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В.М.Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187</p> <p>80) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.</p> <p>81) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02)</p> <p>82) Верховна Рада України / Стенограма судового засідання 22. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7585.html</p> <p>83) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p>				
6.	<p>Тема 6. Зміст і форми провадження в адміністративному процесі. Провадження в адміністративному суді першої інстанції</p> <p>Стадії адміністративного процесу. Види адміністративних справ: малозначна, складна, термінова, типова, зразкова. Форми адміністративного процесу. Загальне позовне провадження. Підготовче провадження. Підготовка справи до судового розгляду. Попереднє судове засідання. Примирення сторін під час підготовчого провадження. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження. Розгляд адміністративної справи у судовому засіданні. Судові дебати. Спрощене позовне провадження. Розгляд і вирішення справи у судовому засіданні. Письмове провадження. Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с. 2) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с. 3) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260. 4) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с. 5) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29 6) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім 	<p>Навести альтернативи судового розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами. Дослідити міжнародні стандарти та практику Європейського суду з прав людини в сфері захисту прав потерпілих від дії особливих умов, зокрема, збройних конфліктів, окупації, анексії території. Проаналізувати інститут виборчих процесів, з урахуванням</p>	3	1	<p>РН1, РН3, РН4, РН6, РН7, РН8, РН10, РН16, РН17</p>

	<p>—Ін-Юре], 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.</p> <p>7) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.</p> <p>8) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.</p> <p>9) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька3, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.</p> <p>10) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гарашук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.</p> <p>11) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Серета, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. –Львів: Льв ДУВС, 2014. –520с.</p> <p>12) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: „Істина”, 2008. - с.</p> <p>13) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.</p> <p>14) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.- №2. - С.17-20.</p> <p>15) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.</p> <p>16) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник/ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.</p> <p>17) The European Court of Human Rights : сайт. URL: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home</p> <p>18) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europaischem Einfl uss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europaischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.</p> <p>19) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.</p> <p>20) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.</p> <p>21) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://court.gov.ua/142663/.</p> <p>22) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15.</p> <p>23) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99</p> <p>24) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23</p> <p>25) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126</p> <p>26) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // Голос України. 1991.</p> <p>27) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // Голос України. 1992</p> <p>28) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24</p> <p>29) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996.</p> <p>30) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94</p>	<p>міжнародної практики.</p>			
--	---	------------------------------	--	--	--

	<p>31) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Вісник Національної академії прав. наук. 2016. №2 (85). С. 59–71.</p> <p>32) Авер'янов В.Б. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003</p> <p>33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>34) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>35) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>36) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>37) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтєєв та Плахтєєва проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>38) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>39) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>40) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.</p> <p>41) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (іх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06</p> <p>42) Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: https://my.gov.ua/be/files/16395/embed</p> <p>43) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text</p> <p>44) Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: https://my.gov.ua/</p> <p>45) Моніторинг центрів надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk</p> <p>46) Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. URL: https://dozvil.kh.ua/</p> <p>47) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918-р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text</p> <p>48) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text</p> <p>49) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні:</p>				
--	---	--	--	--	--

	<p>нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.</p> <p>50) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2014.257.01.0073.01.</p> <p>51) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text</p> <p>52) Петрова М. М. Электронный менеджмент в публичном секторе Болгарии: монография. Faber, 2019, 330 с.</p> <p>53) Петрова М. М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. Экономика развития. 2016. Вып. 78(2). С. 20-25.</p> <p>54) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.</p> <p>55) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічною адміністрацією в Україні. Форум права. 2017. № 2. С. 124–129.</p> <p>56) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.</p> <p>57) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p> <p>58) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119.</p> <p>59) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text.</p> <p>60) Електронний суд. Як це працює? URL: http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-сerpracyue/.</p> <p>61) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sudta-obovyazkovu-video-fiksatsiyu.</p> <p>62) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» : Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19.</p> <p>63) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe.</p> <p>64) Електронне судочинство у Польщі. URL: http://pravo.org.ua/ua/news/5731-</p> <p>65) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf;</p> <p>66) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y.</p> <p>67) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Tpsek/2011_11/Bilous.pdf.</p>				
--	--	--	--	--	--

	<p>68) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).</p> <p>69) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/.</p> <p>70) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства // Безпечове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858.</p> <p>71) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанок (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАПЕ, 2020. 356 с.</p> <p>72) Серенюк А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі електронного уряду : автореф. дис ... канд. наук з держ. управління. Харків : Б. в., 2011. 20 с.</p> <p>73) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119.</p> <p>74) Case of OLUJIC v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Olujic_v_Croatia_2009_en.pdf.</p> <p>75) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/682/13.pdf.</p> <p>76) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text.</p> <p>77) Бринцев О. В. Електронний суд – сучасний стан та шляхи вдосконалення / О. В. Бринцев // Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / кол. авторів А. П. Гетьман [та ін.]; за ред. С. В. Глібо, К. В. Єфремова. – Харків, 2016. – Розд. 4, підр. 4.3. – С. 296–326.</p> <p>78) Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html.</p> <p>79) Хоменко В.М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В.М.Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187</p> <p>80) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.</p> <p>81) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02)</p> <p>82) Верховна Рада України / Стенограма судового засідання 22. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7585.html</p> <p>83) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines</p>				
--	--	--	--	--	--

7.	<p>Тема 7. Судові рішення та порядок їх оскарження в адміністративних справах. Особливості апеляційного і касаційного оскарження. Електронний суд – сучасний стан та шляхи удосконалення. Поняття та види судових рішень в адміністративних справах. Законність і обґрунтованість судового рішення. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма. Повноваження суду при вирішенні справи. Залишення позовної заяви без розгляду. Зупинення та поновлення провадження у справі. Закриття провадження у справі. Зміст рішення і ухвали. Окремі ухвали суду. Додаткове судове рішення. Роз'яснення судового рішення. Право на апеляційне оскарження. Порядок і строки апеляційного оскарження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судове рішення. Право на касаційне оскарження. Порядок і строки касаційного оскарження. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судове рішення. Особливості виконання судових рішень адміністративних судів. Судовий контроль за виконанням судового рішення. «Електронний суд» як феномен інформаційного суспільства. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні. Ступінь наукової розробленості проблеми. Європейські стандарти щодо цифровізації судових процесів. Закордонний досвід. Вітчизняні стратегічні плани. Вітчизняне нормативне поле. Експериментальне впровадження нових елементів «Електронного суду». Перспективне законодавство. Електронний суд майбутнього.</p> <p>1) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.</p> <p>2) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#m119.</p> <p>3) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text.</p> <p>4) Електронний суд. Як це працює? URL: http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-cepacuye/.</p> <p>5) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronnyy-sudta-obov'yazkovu-video-fiksatsiyu.</p>	Дослідити сучасний стан електронного правосуддя в Україні. Обговорити європейські стандарти щодо цифровізації судових процесів.	2	1	PH1, PH3, PH4, PH6, PH7, PH8, PH10, PH16, PH17
----	--	---	---	---	--

<p>6) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» : Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19.</p> <p>7) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe.</p> <p>8) Електронне судочинство у Польщі. URL: http://pravo.org.ua/ua/news/5731-.</p> <p>9) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf;</p> <p>10) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y.</p> <p>11) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Trsek/2011_11/Bilous.pdf.</p> <p>12) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).</p> <p>13) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/.</p> <p>14) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858.</p> <p>15) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. 356 с.</p> <p>16) Серенюк А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі електронного уряду : автореф. дис ... канд. наук з держ. управління. Харків : Б. в., 2011. 20 с.</p> <p>17) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII/ Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119.</p> <p>18) Case of OLUJIC v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Olujic_v_Croatia_2009_en.pdf.</p> <p>19) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/682/13.pdf.</p> <p>20) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text.</p> <p>21) Бринцев О. В. Електронний суд – сучасний стан та шляхи вдосконалення / О. В. Бринцев // Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / кол. авторів А. П. Гетьман [та ін.] ; за ред. С. В. Глібко, К. В. Єфремова. – Харків, 2016. – Розд. 4, підр. 4.3. – С. 296–326.</p> <p>22) Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoju.html.</p> <p>23) Хоменко В.М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В.М.Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, протворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187</p> <p>24) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.</p> <p>25) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02)</p>				
--	--	--	--	--

26)	Верховна Рада України / Стенограма судового засідання 22. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7585.html			
Разом:			20	12

6. Самостійна робота (позааудиторні заняття)

№ з/п	Назва напрямку	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	5	10
2.	Підготовка до семінарських занять.	5	6
3.	Виконання індивідуальних завдань (реферат)	3	16
4.	Підготовка до екзамену	15	30
Разом:		28	62

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання до модуля 1.

Підготувати реферат (есе, доповідь для обговорення) на одну з наступних тем:

- 1) Природа дискреційного повноваження.
- 2) Види владної діяльності, в яких застосовуються дискреційні повноваження.
- 3) Зміст дискреційного повноваження.
- 4) Нормативні підстави дискреційного повноваження.
- 5) Співвідношення «підстава дискреції» та «межі дискреції».
- 6) Правові вимоги до реалізації дискреційного повноваження.
- 7) Межі судового контролю за реалізацією дискреційного повноваження.
- 8) Предмет адміністративного права: сучасна характеристика.
- 9) Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування.
- 10) Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення.
- 11) Кодифікація адміністративного законодавства: нове бачення, перспективи.
- 12) Адміністративна відповідальність як результат здійснення контролю у державному управлінні.
- 13) Щодо «управлінської концепції» інституту адміністративної відповідальності: постановка проблеми.
- 14) Адміністративна відповідальність юридичних осіб. «Адміністративний порядок» накладання санкцій як ознака управлінського характеру адміністративної відповідальності.
- 15) Цифровізація у сфері надання адміністративних послуг.
- 16) Громадський моніторинг якості адміністративних послуг.
- 17) Важливість судових рішень в адміністративних справах у формуванні адміністративного права і процесу.
- 18) Резонансі рішення адміністративних судів та виникнення прецедентів.
- 19) Роль прецедентного судового рішення у неprecedентному українському праві.
- 20) Щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.
- 21) Спори щодо розгляду звернення або запиту на публічну інформацію.
- 22) Спори, що виникають під час виконання судових рішень.
- 23) Справи зі спорів у сфері містобудування, планування і забудови територій, архітектурної діяльності.

- 24) Справи з приводу охорони навколишнього природного середовища.
- 25) Значимість правових позицій Великої Палати Верховного Суду.
- 26) Кристалізація та тенденції судової практики, з урахуванням правових позицій Великої Палати Верховного Суду.
- 27) Передача справи на розгляд Великої Палати Верховного Суду для здійснення тлумачення норм права.
- 28) Щодо спорів у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (у тому числі прав на земельні ділянки).
- 29) Справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.
- 30) Справи з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції.
- 31) Справи за участю Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.
- 32) Справи зі спорів у сфері соціального захисту, соціального захисту та зайнятості інвалідів, соціальних послуг.
- 33) Справи зі спорів у сфері реалізації публічної фінансової політики.
- 34) Справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства.
- 35) Адміністративна юрисдикція та підсудність адміністративних справ: сучасні питання.
- 36) Строки в адміністративному судочинстві: сучасні питання.
- 37) Представництво в адміністративному судочинстві: сучасні питання.
- 38) Проведення за нововиявленими обставинами: сучасні питання.
- 39) Проведення в суді першої інстанції: сучасні питання.
- 40) Касаційне провадження: сучасні проблемні питання.
- 41) Правові позиції, пов'язані з процесуальними питаннями та актуальніші судові рішення з цього приводу.
- 42) Щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами.
- 43) Міжнародні стандарти та практика Європейського суду з прав людини в сфері захисту прав потерпілих від дії особливих умов, зокрема, збройних конфліктів, окупації, анексії територій.
- 44) Про заборону зловживання адміністративним ресурсом під час виборчих процесів.
- 45) Європейські стандарти ефективної системи оскарження порушень законодавства про вибори та розгляду виборчих спорів: досвід деяких країн.
- 46) Стосовно права засуджених голосувати на виборах: сучасні питання.
- 47) «Електронний суд» як феномен інформаційного суспільства.
- 48) Сучасний стан електронного правосуддя в Україні: ступінь наукової розробленості проблеми.
- 49) Європейські стандарти щодо цифровізації судових процесів: закордонний досвід.
- 50) Європейські стандарти щодо цифровізації судових процесів: вітчизняні стратегічні плани.
- 51) Досвід експериментального впровадження нових елементів «Електронного суду».
- 52) Електронний суд майбутнього: перспективне законодавство.

Здобувачу вищої освіти надається право самостійно сформулювати бажану тему реферату (есе) та погодивши тему з викладачем, підготувати та виступити з рефератом (есе).

Виходячи зі змісту модуля 1 здобувачам вищої освіти скласти тести для відповіді іншим студентам, та під час перевірки вірності відповідей обговорити правильність чи невірність постановки того чи іншого тестового завдання та вірність/невірність відповіді.

Виходячи зі змісту модуля 1 здобувачам вищої освіти розподілитися по невеличким групам та скласти кейсові завдання для подальшого вивчення ситуацій в аудиторії, розібратися в сутності проблеми, запропонувати можливі рішення та вибрати найкраще із них.

Підготувати портфоліо виступу на семінарі, участі в науково-дослідній діяльності, яким показати успішність і доказати прогрес дослідницької і творчої діяльності.

8. Методи навчання та контролю

Основна мета підвищення якості навчання: переведення студентів із пасивного навчання до активної участі та доповнити традиційну «накопичувальну» освіту «проблемно-визначальною» освітою. Важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

В процесі навчання використовуються такі **методи навчання**:

✓ лекція, лекція-дискусія з використанням мультимедійних презентацій за допомоги мультимедіа засобів;

✓ проведення семінарських (практичних) занять з використанням активних форм навчання (тренінги, ділові та імітаційні ігри, інтерактивні методи: «Мозковий штурм», «Обговорення», «Робота над помилками», «Вимушені дебати з протилежними думками», «Експертна оцінка есе сусіда по партії», «Кросворд» і т.д.);

✓ надання інформаційних джерел (наукової літератури, нормативно - правових актів, поглядів науковців) для самостійного опрацювання за визначеною тематикою;

✓ самостійне виконання студентами завдань (самостійна робота) у вигляді аналітичних доповідей, проєктів рішень, експертних висновків, рефератів, доповідей для обговорення, есе тощо.

Методами контролю в межах дисципліни є: усне та письмове опитування; перевірка виконаних самостійних завдань; оцінювання активності та знань під час участі у семінарських заняттях з використанням активних форм навчання; тестовий контроль, поточний контроль.

9. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.

Питання до екзамену

1. Поняття, предмет, метод і система адміністративного процесуального права України.
2. Джерела адміністративного процесуального права. Завдання адміністративного судочинства.
3. Стіввідношення адміністративного процесу з іншими видами судового процесу.
4. Розмежування понять «адміністративне судочинство», «адміністративний процес», «адміністративна юстиція» та «адміністративна процедура».
5. Моделі адміністративної юстиції: загальна характеристика.
6. Поняття та значення засад (принципів) адміністративного судочинства.
7. Система засад (принципів) адміністративного судочинства.
8. Характеристика принципів адміністративного судочинства.
9. Основні засади здійснення правосуддя в адміністративних судах.
10. Неформалізовані принципи адміністративного процесу.
11. Система та структура адміністративних судів в Україні.
12. Правове становище суду в адміністративному процесі.
13. Загальна характеристика публічно-правового спору, як предмету юрисдикції адміністративних судів.
14. Відмінність адміністративного судочинства від цивільного і господарського судочинства.
15. Види публічно-правових спорів, які належать до юрисдикції адміністративних судів.
16. Публічно-правові спори, які не розглядаються адміністративними судами.
17. Поняття та види адміністративної юрисдикції.
18. Предмета, інстанційна, територіальна юрисдикція (підсудність).
19. Підсудність кількох, пов'язаних між собою вимог.

20. Наслідки порушення правил юрисдикції.
21. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого.
22. Особливості і винятковість конституційної юрисдикції.
23. Зміст спору про право публічне і право приватне.
24. Проблеми розмежування юрисдикції судів.
25. Відмінність адміністративного судочинства від кримінального судочинства.
26. Учасники адміністративної справи та їх види.
27. Сторони в адміністративному процесі.
28. Позивач та відповідач.
29. Процесуальна співучасть.
30. Процесуальне правонаступництво сторін.
31. Суб'єкт владних повноважень як сторона у справі.
32. Представники: ознаки та види.
33. Документальне оформлення та зміст повноважень представників.
34. Треті особи: сутність та види.
35. Процесуальне правонаступництво третіх осіб.
36. Органи та особи, яким законом надано право звертатися в адміністративний суд в інтересах інших осіб.
37. Множинність учасників адміністративної справи.
38. Процесуальне суміщення. Інші учасники процесу.
39. Поняття та правова природа строку в адміністративному процесі.
40. Строки звернення до адміністративного суду.
41. Процесуальні строки.
42. Судові витрати.
43. Судовий збір.
44. Витрати, пов'язані з розглядом адміністративної справи.
45. Поняття доказу в адміністративному процесі.
46. Засоби доказування. Забезпечення доказів.
47. Оцінка судових доказів.
48. Доказування в адміністративному процесі.
49. Особливості процесу доказування на окремих стадіях адміністративного процесу.
50. Суб'єкти доказування.
51. Обов'язок доказування.
52. Право на звернення до адміністративного суду.
53. Поняття адміністративного позову.
54. Структура, форма і зміст адміністративного позову.
55. Види адміністративних позовів.
56. Вимоги до позовної заяви.
57. Право на адміністративний позов.
58. Об'єднання і роз'єднання адміністративних позовів.
59. Зустрічний позов.
60. Забезпечення позову.
61. Рішення суду за результатами оцінки позовної заяви.
62. Електронний суд.
63. Стадії адміністративного процесу.
64. Види адміністративних справ: малозначна, складна, термінова, типова, зразкова.
65. Форми адміністративного процесу.
66. Загальне позовне провадження.
67. Підготовче провадження.
68. Підготовка справи до судового розгляду.
69. Попереднє судове засідання.
70. Примирення сторін під час підготовчого провадження.

71. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження.
72. Розгляд адміністративної справи у судовому засіданні.
73. Судові дебати. Спрощене позовне провадження.
74. Розгляд і вирішення справи у судовому засіданні.
75. Письмове провадження.
76. Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції.
77. Поняття та види судових рішень в адміністративних справах.
78. Законність і обґрунтованість судового рішення.
79. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма.
80. Повноваження суду при вирішенні справи.
81. Залишення позовної заяви без розгляду.
82. Зупинення та поновлення провадження у справі.
83. Закриття провадження у справі. Зміст рішення і ухвали.
84. Окремі ухвали суду.
85. Додаткове судове рішення.
86. Роз'яснення судового рішення.
87. Право на апеляційне оскарження.
88. Порядок і строки апеляційного оскарження.
89. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судове рішення.
90. Право на касаційне оскарження.
91. Порядок і строки касаційного оскарження.
92. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на судове рішення.
93. Особливості виконання судових рішень адміністративних судів.
94. Судовий контроль за виконанням судового рішення.

Зразок екзаменаційного білету

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Рівень вищої освіти перший (освітньо-науковий)
Освітня програма Право
Спеціальність 081 Право
Форма навчання денна, заочна
Семестр 1
Навчальна дисципліна Адміністративне процесуальне право

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. «Електронний суд» як феномен інформаційного суспільства.
2. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні: ступінь наукової розробленості проблеми.
3. Європейські стандарти щодо цифровізації судових процесів: закордонний досвід.

Затверджено на засіданні кафедри права та публічного адміністрування
Протокол № _____ від « _____ » _____ 2023 року

Завідувач кафедри _____ Вікторія ГРИГОР'ЄВА
Екзаменатор _____ Вячеслав ВОЛК

Після атестаційний моніторинг проводиться у вигляді ректорської контрольної роботи, що передбачає виконання тестових завдань на навчальному порталі МДУ.

10. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно розв'язав усі завдання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно розв'язав більшість завдань.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно розв'язав половину завдань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно розв'язав меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно розв'язав окремі завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обгрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обгрунтована, однак містить неточності.
3	демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Критерії оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1	належне оформлення та актуальність матеріалу	1
2	наявність ґрунтовних висновків	1
3	наявність списку літературних джерел	1
Усього		3

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Змістовний модуль 1			
Тема 1.	7	0,21	5
Тема 2.	7	0,21	5
Тема 3.	7	0,21	5
Тема 4.	7	0,21	5
Тема 5.	7	0,21	5
Тема 6.	6	0,21	5
Тема 7.	6	0,21	5
Виконання ІЗ	3	0,2	5
МКР 1	10	0,33	10
Підготовка і складання заліку/екзамену	30	1	50
Підсумок	90	3	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet, Zoom.

13. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

- 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 2) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 3) Авер'янов В. Б. Основи адміністративного права України та його доктринальний розвиток: підручник / [О. М. Пасенюк (кер.авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О. М. Пасенюка.] — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 872с.
- 4) Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Горошук, О. В. Дьяченко та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 544 с. 29
- 5) Адміністративне право України. Академічний курс / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — К.: Видавничий Дім — Ін-Юреп, 2008. — 668 с. 4. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. С. В. Ківалова.] — Одеса : Юридична література, 2010. — 846 с.
- 6) Адміністративне право України : навч. посібник / [за заг. ред. Т. О. Коломоєць, Г. Ю. Гулевської.] — К. : Істина, 2008. — 216 с.
- 7) Адміністративне право України: навч. посіб. / В. А. Бортник. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 222 с.
- 8) Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В.Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с.
- 9) Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцький, В. М. Гаращук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.
- 10) Адміністративне право: навчальний посібник/ В.В. Серета, З.Р. Кісіль, Р.-В.В. Кісіль. – Львів: Льв ДУВС, 2014. –520с.

- 11) Адміністративне право України: Підручник: За заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т.О. – Київ: „Істина”, 2008. - с.
- 12) Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е. Ф. Демський. — К. : Юрінком Інтер, 2010. — 496 с.
- 13) Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики адміністративного права в Україні/ О. Святоцький, В. Чушенко // Право України. - 2009.-№2. - С.17-20.
- 14) Стеценко С. Г. Адміністративне право України : підручник / С. Г. Стеценко. — К. : Атіка, 2009. — 520 с.
- 15) Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник./ С. В. Ківалов, Л. Р. Біла — Вид. друге, перероб. і доп. — Одеса: Юридична література, 2007. — 312 с.
- 16) Code of Administrative Procedure of Ukraine // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 2005, № 35-36, № 37, Art. 446
- 17) Practical Commentary on the Code of Administrative Procedure of Ukraine / under gen. ed. R.S. Melnyk. - Kherson: Helvetica Publishing House, 2019, General Administrative Law: textbook / [Hrytsenko I.S., Melnyk R.S., Pukhtetska A.A. and other]; under general ed. I. S. Hrytsenko. - К.: Yurinkom Inter, 2017
- 18) General Administrative Law: textbook / [Hrytsenko I.S., Melnyk R.S., Pukhtetska A.A. and other]; under general ed. I. S. Hrytsenko. - К.: Yurinkom Inter, 2017.
- 19) Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р. С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. — К. : Юрінком Інтер, 2017. — 568 с.
- 20) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 147; Braibant G. French Administrative Law: Transl. from French / Edited and preceded with the article by S.V. Bobotov. – М.: Progress, 1988. – P. 191-192; Tkach H. Legal Nature of Discretionary Powers of Executive Body // Public administration: Aspects of Administrative Law Theory and Practice / Averianov V. (ed.). - К., 2003. - P. 124 .; Fundamentals of Administrative Justice and Administrative Law / Kuybida R., Shishkin V. (ed.). - К., 2006. - P. 166.
- 21) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 22) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europäischem Einfluss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europäischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.
- 23) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.
- 24) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/142663/>.
- 25) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
- 26) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99
- 27) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94
- 28) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // Вісник Національної академії прав. наук. 2016. №2 (85). С. 59–71.
- 29) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003
- 30) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. Право і суспільство. 2020. № 2. С. 112-119.
- 31) Петрова М. М. Электронный менеджмент в публичном секторе Болгарии: монография. Faber, 2019, 330 с.
- 32) Петрова М. М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. Экономика развития. 2016. Вип. 78(2). С. 20-25.

- 33) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.
- 34) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічною адміністрацією в Україні. Форум права. 2017. № 2. С. 124–129.
- 35) Zoltan Szente and Konrad Lachmayer «The principle of effective legal protection in administrative law. A European comparison», page 100.
- 36) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 37) Hugo Flavier, Charles Forger «Administrative Justice in France: between Singularity and Classicism», BRICS Law Journal, Vol. III (2016), Issue 2
- 38) Boyron S. Mediation in administrative law: the identification of conflicting paradigms. European Public Law. 2007. N 13 (2). P. 263-288.
- 39) Білак М. Доказування як важливий адміністративно-процедурний стандарт // Правова реформа: концепція, мета, впровадження. Зб. наук. праць. П68 Матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 лист. 2017 р.) / за заг. ред. Н.М. Пархоменко, М.М. Шумила. – Київ : Ніка-Центр, 2017. – С. 140-143.
- 40) Навчально-методичний посібник для тренерів навчального курсу для суддів «Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя». – К.: ВАІТЕ, 2017. – 192 с.
- 41) Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві: Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. – К., 2015. С. 5–7, 35–55.
- 42) Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / за загальною редакцією О. М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007. С. 421.
- 43) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Цимерман і Штайнер проти Швейцарії» від 20.06.1983 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 44) Забезпечення кваліфікованого захисту прав людини: ключові проблеми та подальші кроки, матеріали Української Гельсінської спілки з прав людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1173093243>. – Назва з екрана.
- 45) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «OVR проти Російської Федерації» від 20.06.2000 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012. 19. Цит. за: Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / за загальною редакцією О. М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007. С. 431. 20.
- 46) Рекомендація Rec (2001) 9 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2001_9_2001_09_05.pdf
- 47) Справа № 400/4023/19 (провадження № К/9901/14498/20) від 22 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94328236?fbclid=IwAR2BTeIgtb3OIZVkgY8yHnMPG_W6-Ebhu1I8fHz_Ad4Ty77j2csKrMfVQtw
- 48) Справа № 400/4023/19 (провадження № К/9901/14498/20) від 22 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94328236?fbclid=IwAR2BTeIgtb3OIZVkgY8yHnMPG_W6-Ebhu1I8fHz_Ad4Ty77j2csKrMfVQtw
- 49) Справа № 460/3537/20 (провадження № К/9901/27203/20) від 09 грудня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93437812>

- 50) Справа № 826/12919/18 (провадження № К/9901/11663/19) від 13 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92842108?fbclid=IwAR1vEhalWanNr9xSFqrstNqXJvnQ uevRAJ1HkoGvUb0yaRRKKHS2otiuB7Y>
- 51) Справа № 200/13920/19-а (провадження № К/9901/4147/20) від 04 серпня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90784166>
- 52) Справа № 640/32814/20 (провадження № К/9901/11872/21) від 20 травня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97075898>
- 53) Справа № 200/6545/20-а (провадження № К/9901/36282/20) від 18 березня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95616283>
- 54) Справа № 429/3281/13-а (провадження № 03 вересня 2019) від 03 вересня 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84011226>
- 55) Рішення ЄСПЛ у справі «Будченко проти України» від 24.04.2014 р., заява № 38677/06. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_995
- 56) Рішення ЄСПЛ у справі «Щокін проти України» від 14.10.2010 р., заяви № 23759/03 та № 37943/06. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_858
- 57) Рішення ЄСПЛ у справі «Полторацький проти України» від 29.04.2003 р., заява № 38812/97. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_838
- 58) Рішення ЄСПЛ у справі «Веренцов проти України» від 11.04.2013 р., заява № 20372/11. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_945?find=1&text=%E7%E0%EA%EE%E
- 59) Огляд практики застосування судьями Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду рішень Європейського суду з прав людини при прийнятті постанов за 2018 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/oglyad_prakt_kgs_1.pdf. – Назва з екрана.
- 60) Резолюція ПАРС 1708 (2010) Вирішення питань, що стосуються майна біженців та переміщених осіб (російською мовою) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/oglyad_prakt_kgs_1.pdf. – Назва з екрана.
- 61) Принципи з питань реституції житла та майна біженців і переміщених осіб (принципи Пінейру) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/e03f84d554419c19c22580eb002428a1/\\$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%B7%20%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8C%20%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B6%D0%B8%D1%82%D0%BB%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D1%96%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%20\(%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%9F%D1%96%D0%BD%D0%B5%D0%B9%D1%80%D1%83\).pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/e03f84d554419c19c22580eb002428a1/$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%B7%20%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8C%20%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B6%D0%B8%D1%82%D0%BB%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D1%96%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%20(%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%9F%D1%96%D0%BD%D0%B5%D0%B9%D1%80%D1%83).pdf). – Назва з екрана.
- 62) Неналежне використання адміністративних ресурсів під час виборчих процесів: роль місцевих та регіональних виборчих представників і чиновників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tm.coe.int/16809c3f93>. – Назва з екрана.
- 63) Використання міжнародних виборчих стандартів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tm.coe.int/using-international-election-standards-ukr-web/168077d48b>. – Назва з екрана.

- 64) Совет Европы / Европейский суд по правам человека. Право заключенных голосовать на выборах [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/8f952ed486a0c8b5c2257fa00020f2e3/\\$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8.pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/8f952ed486a0c8b5c2257fa00020f2e3/$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8.pdf). – Назва з екрана.
- 65) Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія) / Кодекс належної практики у виборчих справах / Керівні принципи та пояснювальна доповідь, ухвалені Венеціанською комісією на 52 сесії (Венеція, 18-19 жовтня 2002 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/229b826c8ac787dec2257d87004987c3/\\$FILE/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%87%D1%96_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8.pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/229b826c8ac787dec2257d87004987c3/$FILE/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%87%D1%96_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8.pdf)
- 66) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: <https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf>;
- 67) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- 68) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Trsek/2011_11/Bilous.pdf.
- 69) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).
- 70) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: <http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/>.
- 71) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства» // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858>.
- 72) Case of OLUJIC v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Olujic_v_Croatia_2009_en.pdf.
- 73) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/682/13.pdf>.
- 74) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>.

Додаткова література

- 1) Науковий висновок щодо меж дискреційного повноваження суб'єкта владних повноважень та судового контролю за його реалізацією. Верховний Суд : веб-сайт. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/naukovi_visnovki/nauk_visnovok_01_03_2018
- 2) Бааджи Н.А. Види меж адміністративного розсуду в діяльності органів публічної адміністрації // Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали VIII міжнар. наук.- практ. конф., м. Одеса, 25 березня 2016 р. - Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 169-171.

- 3) Венгер В. М. Межі адміністративної дискреції: проблеми визначення // Наукові записки НаУКМА. - 2016. Том 181. Юридичні науки - С. 38-42.
- 4) Грінь А.А. До питання про зміст дискреційних повноважень органів виконавчої влади // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2016. - випуск 4. – С. 102-106.
- 5) Гулик А.Г. Межі втручання суду в дискрецію суб'єкта владних повноважень // Закарпатські правові читання. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. (20-22 квітня 2017 року, м. Ужгород). Том 1. – С. 149-152.
- 6) Ільницький О. Обрання способу судового захисту у справах із використанням дискреційних повноважень суб'єктами публічної адміністрації // Підприємництво, господарство і право. - 2017 - № 4 – С. 108-113.
- 7) Лоюк І. А. Особливості реалізації дискреційних повноважень Національним банком України при створенні банків // Часопис Київського університету права. – 2016. - № 2. – С. 115-120.
- 8) Магда С.О. До питання захисту адміністративним судом прав, свобод та інтересів особи в аспекті дискреційних повноважень // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2017. - Серія «ПРАВО». - Випуск 23. – С. 97-101.
- 9) Старик А.М. Дискреційна влада в сучасному світі// Часопис Київського університету права. – 2010. -№ 2 - С. 108-113.
- 10) Рада Європи. Резолюція (77)31 Комітету міністрів державам – членам про захист особи відносно актів адміністративних органів від 28.09.77 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012. 64
- 11) Рада Європи. Рекомендація R (80)2 Комітету міністрів державам – членам щодо здійснення дискреційних повноважень адміністративними органами від 11.03.80 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 12) Рада Європи. Рекомендація R (91)1 Комітету міністрів державам – членам стосовно адміністративних санкцій від 13.02.91 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.- прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 13) Рада Європи. Рекомендація Rec (2001)9 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам стосовно альтернативних методів урегулювання спорів між адміністративними органами і приватними особами від 05.09.2001 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 14) Рада Європи. Рекомендація Rec (2003)16 Комітету міністрів державам-членам про виконання адміністративних рішень і судових рішень у сфері адміністративного права від 09.09.2003 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 15) Рада Європи. Рекомендація R (84)5 Комітету Міністрів державам-членам про принципи цивільного судочинства, спрямовані на удосконалення судової системи, від 28.02.84 р.// Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. – Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 16) Council of Europe Committee of Ministers Recommendation No. R(84)5, On the Principles of Civil Procedure Designed to Improve the Functioning of Justice, adopted by the Committee of Ministers on 28 February 1984 at the 367th meeting of the Ministers' Deputies.
- 17) Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. 3477-IV // Відомості Верховної Ради України. 2006. №30. Ст. 260 (з наст. змінами і допов.).
- 18) Административные процедуры и контроль в свете европейского опыта / под ред. Т.Я. Хабриевой и Ж. Марку. – М.: Статут, 2011. С. 60. 13. Перший Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 20.03.1952 р. // Офіційний вісник України. 2006. №32. Ст. 2372.
- 19) Резанов С. А. Використання дискреційних повноважень в діяльності органів державного управління / С. А. Резанов // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 480–483.

- 20) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23
- 21) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126
- 22) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-ХІІ // Голос України. 1991.
- 23) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-ХІІ // Голос України. 1992.
- 24) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VІ // Голос України. 2011. №24
- 25) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996.
- 26) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 27) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 28) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 29) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 30) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтеєв та Плахтеєва проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 31) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 32) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 34) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод. рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06>
- 35) Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: <https://my.gov.ua/be/files/16395/embed>
- 36) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VІ. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
- 37) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918- р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text>
- 38) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text>
- 39) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing.

- Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3A0J.L.2014.257.01.0073.01>.
- 40) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
- 41) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.
- 42) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 43) Wade H.W.R., Forsyth C.F. Administrative Law. Oxford University Press. 2004.
- 44) Про судоустрій і статус суддів [Електронний ресурс] : Закон України від 07.07.2010р. №2453-VI. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.
- 45) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119>
- 46) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.
- 47) Справа №520/5778/2020 (провадження №К/9901/12791/21) від 08 липня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98187546>
- 48) Справа №815/6347/17 (провадження №11-562апп19) від 30 вересня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92203837>
- 49) Справа №337/2535/2017 (провадження № 14-130цс18) від 16 травня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74120907>
- 50) Справа №640/7794/16-ц (провадження № 14-133цс18) від 30 травня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74376418>
- 51) Справа №757/43355/16-ц (провадження № 14-399 цс 18) від 21 листопада 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78977475>
- 52) Справа №1940/1387/18 (провадження № К/9901/8646/19, №К/9901/18/19) від 30 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93245142>
- 53) Справа № 554/11837/14-а (провадження № К/9901/1256/18) від 18 липня 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83105365>
- 54) Справа № 806/984/18 (провадження № К/9901/35602/19) від 01 вересня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91277028>
- 55) Справа № 826/7244/18 (провадження № 11-827апп19) від 08 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89180564>
- 56) Справа № 127/13810/17 (провадження № К/9901/18124/18) від 07 лютого 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87452973>
- 57) Справа № 826/12919/18 (провадження № К/9901/11663/19) від 13 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92842108?fbclid=IwAR1vEhalWanNr9xSFrqstNqXJvnQ uevRAJ1HkoGvUb0yaRRKKHS2otiuB7Y>

- 58) Справа № 611/26/17 (провадження № К/9901/43531/18) від 28 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88958540>
- 59) Справа № 471/283/17-ц (провадження № 61-331св18) від 22 серпня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88958540>
- 60) Справа № 850/2/20 (провадження № А/9901/52/20) від 15 квітня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96339251?fbclid=IwAR18UrN4WcAidjjsEKxYuKueRQdjJkg5lhMsn90f2R9hgJCSzfsI0ZQsPY>
- 61) Справа № 640/23179/19 (провадження № К/9901/26528/20) від 11 березня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439046?fbclid=IwAR1qDrV3fMMXndiYq_piB1chfQ6xPzKFRKCT8fVYe95Xt-NIImd2Nh5AZXk
- 62) Справа № 320/4182/20 (провадження № К/9901/31084/20) від 03 березня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/95364057?fbclid=IwAR33vIXwbNM2HzvUe69XOtCMQ9FLHs7aeeG6JD55qHwK3nZIYtVexLz_IVc
- 63) Справа № 815/3474/17 (провадження № К/9901/39668/18) від 29 липня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90652744>
- 64) Справа № 815/3474/17 (провадження № К/9901/13969/20) від 04 серпня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90652744>
- 65) Справа № 420/4129/19 (провадження № К/9901/6732/20) від 19 жовтня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270250>
- 66) Справа № 640/1440/19 (провадження № К/9901/8187/20) від 18 травня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89325561>
- 67) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.
- 68) Про доступ до судових рішень [Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2005 №3262-IV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3262-15>.
- 69) Справа №26/12559/16 (провадження №11-511апп18) від 06 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74848402>
- 70) Справа № 804/20728/14 (провадження №11-511апп18) від 05 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74809369>
- 71) Справа № 810/2421/16 (провадження № 11-445апп18) від 06 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74688062>
- 72) Справа № 823/378/16 (провадження № 11-374апп18) від 12 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75241943>
- 73) Справа № 9901/251/19 (провадження № 11-1230зai19) від 08 липня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458931>
- 74) Справа № 9901/852/18 (провадження № 11-1199зai19) від 30 вересня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91998640>

- 75) Справа № 2540/3034/18 (провадження № К/9901/16055/19) від 13 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88749433>
- 76) Справа № 822/1309/17 (провадження № 11-290апп20) від 10 лютого 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673>
- 77) Справа № 818/1718/17 (провадження № К/9901/35625/19) від 26 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673>
- 78) Справа № 815/1830/18 (провадження № К/9901/1717/19) від 24 червня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673>
- 79) Справа № 804/16079/15 (провадження № 11-78апп19) від 03 липня 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82998279>
- 80) Справа № 808/353/17 (провадження № К/9901/16312/18) від 14 липня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90396901>
- 81) Справа № 826/5608/17 (провадження № Зн/9901/51/18) від 04 вересня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76273211>
- 82) Справа № 140/388/19 (провадження № К/9901/21117/19) від 19 червня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90242392>
- 83) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 84) Справа № 815/460/18 (провадження № К/9901/57261/18) від 24 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93053106>
- 85) Справа № 805/4341/16-а (провадження № К/9901/2845/17) від 05 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94003815>
- 86) Справа № 826/13306/18 (провадження № К/9901/67628/18) від 06 лютого 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79640757>
- 87) Справа № 404/4551/19 (2-а/404/262/19) (провадження № К/9901/7347/20) від 11 серпня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/90898900?fbclid=IwAR3tT6EkIlhD6Igu_bhDxV3IHKGwwzP5ZziiAe8qYSIVik9ID3U28vNLof8
- 88) Справа № 819/478/17 (провадження № К/9901/55004/18) від 27 травня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89459834>
- 89) Справа № 805/5017/15-а (провадження № К/9901/26973/18) від 16 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88815019>
- 90) Справа № 160/93/19 (провадження № К/9901/25783/19) від 02 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88575619>
- 91) Справа № 805/1692/17-а (провадження № К/9901/1819/17) від 06 серпня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/98862066?fbclid=IwAR3PZ36ArYWq6yHmXWDDWqr2A_G1g9o2Fua3XkPJMcm84WqlFO95b18tHYKg

- 92) Справа № 826/11795/18 (провадження № К/9901/26572/19) від 26 травня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/97186254?fbclid=IwAR3YwGPWYPRbVLPeezni3fhbtiTCOWkgsbesdT_vxN5injZ8s-S62Me-Ialk
- 93) Справа № 826/3508/17 (провадження № К/9901/26572/19) від 23 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93170381>
- 94) Справа № 160/15864/20 (провадження № 11-177апп21) від 08 вересня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100704610>
- 95) Справа № 743/1604/19 (провадження № К/9901/24889/20) від 08 грудня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93373271>
- 96) Справа № 205/10899/19(2-а/205/67/20) (провадження № К/9901/24701/20) від 14 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94129829>
- 97) Справа № 160/5528/19 (провадження № К/9901/20934/20) від 16 жовтня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/92252842?fbclid=IwAR25RUJSAJzv_jGkYdqW1kOsoB_sDOj-J_FE7HARxILuhbxHf-f0xH6wU0R8
- 98) Справа № 804/4886/17 (провадження № К/9901/38624/18) від 20 квітня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73532405>
- 99) Збірник витягів з рішень Європейського суду з прав людини, рекомендованих для вивчення при підготовці до письмового анонімного тестування у межах іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nsj.gov.ua/files/15296531171517493988%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%80%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%84%D0%A1%D0%9F%D0%9B_30.01.2018%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf – Назва з екрана.
- 100) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119>.
- 101) Електронний суд. Як це працює? URL: <http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-sepracuue/>.
- 102) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sudta-obovuzkovu-video-fiksatsiyu>.
- 103) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи»: Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19>.
- 104) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe>.
- 105) Електронне судочинство у Польщі. URL: <http://pravo.org.ua/ua/news/5731->
- 106) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. 356 с.
- 107) Серенок А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі

- 108) Хоменко В.М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В.М.Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187
- 109) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.
- 110) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02))
- 111) Верховна Рада України / Стенограма судового засідання 22. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7585.html>

Інтернет-ресурси:

- 1) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 2) Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>.
- 3) Верховний Суд : сайт. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/competence/
- 4) Верховний Суд України : сайт. URL: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/8FCBF8FF88EA678CC2257F240025F1E8?OpenDocument&Highlight=0,%F0%B3%F8%E5%ED%ED%FF&](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/8FCBF8FF88EA678CC2257F240025F1E8?OpenDocument&Highlight=0,%F0%B3%F8%E5%ED%ED%FF&)
- 5) Вища рада правосуддя : сайт. URL: <https://hcj.gov.ua/>
- 6) Офіційний портал Верховної Ради України : сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
- 7) Міністерство юстиції України : сайт. URL: <https://minjust.gov.ua/direction>
- 8) Вища кваліфікаційна комісія суддів України : сайт. URL: https://court.gov.ua/kvalifikatsijni_komisiyi/
- 9) Вісник Верховного Суду України : сайт. URL: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/04041CB11A2E814EC2257F9900411906](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/04041CB11A2E814EC2257F9900411906).
- 10) The European Court of Human Rights : сайт. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
- 11) Council of Europe / HELP online platform : сайт. URL: <http://help.elearning-ext.coe.int/?lang=ru>
- 12) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 13) Єдиний державний портал адміністративних послуг. URL: <https://my.gov.ua/>
- 14) Центр надання адміністративних послуг м. Харкова. URL: <https://dozvil.kh.ua/>
- 15) Моніторинг центрів надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk>
- 16) Єдиний державний реєстр судових рішень : сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
- 17) <http://www.president.gov.ua>. – веб-сторінка Президента України.
- 18) <http://rada.gov.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.
- 19) www.ombudsman.gov.ua. – веб-сторінка Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
- 20) <http://www.kmu.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
- 21) www.scourt.gov.ua. – веб-сторінка Верховного Суду України.
- 22) www.ccu.gov.ua. – веб-сторінка Конституційного Суду України.
- 23) <http://mvs.gov.ua>. – веб-сторінка Міністерства внутрішніх справ України.
- 24) <http://www.minjust.gov.ua>. – веб-сторінка Міністерства юстиції України.
- 25) www.gpu.gov.ua. – веб-сторінка Генеральної Прокуратури України.
- 26) www.ssu.gov.ua. – веб-сторінка Служби Безпеки України.
- 27) www.rainbow.gov.ua. – веб-сторінка Ради Національної Безпеки та Оборони України.

- 28) www.vfu.gov.ua. – веб-сторінка Вищої Рада Юстиції.
- 29) www.ukrstat.gov.ua. – веб-сторінка Державної служби статистики.
- 30) <https://mvs.gov.ua/> - веб-сторінка Міністерства внутрішніх справ України.
- 31) <https://dpsu.gov.ua/> - веб-сторінка Державної прикордонної служби України.

14. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat> .

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;

- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:
<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

Ресурси:

<https://prometheus.org.ua/> - Prometheus – Найкращі онлайн-курси України та світу

<https://www.ed-era.com/> - EdEra – студія онлайн-освіти

<https://www.prostir.ua/> - Громадський простір

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Адміністративно-процесуальне право
Освітня програма	Право
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Кафедра права
Викладач ПІБ, посада	Волік Вячеслав Вікторович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права МДУ
Електронна адреса викладача	e.volik@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості он-лайн консультування)	Онлайн консультування Viber, Telegram, WhatsApp
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/
Компетентності та програмні результати навчання	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК5.Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК6.Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК7.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8.Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК9.Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК12.Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.</p> <p>ЗК13.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної</p>

області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14.Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК15.Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1.Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2.Здатність розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, форми та способи їх реалізації, типи та види міжнародних акторів, їх роль в сучасних міжнародних відносинах та міжнародній політиці.

СК3.Здатність захищати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів.

СК4.Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК5.Уміння здійснювати юридичний аналіз та юридичну кваліфікацію явищ міжнародного життя на основі міжнародно-правових норм.

СК6.Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК7.Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК8.Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК9.Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК10.Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного і національного права.

СК11.Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК12.Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології

необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК13.Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК14.Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК15.Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК16.Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК17.Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК18.Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК19.Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СК20.Уміння здійснювати ефективну комунікацію в мультикультурному середовищі (українською та іноземною мовою).

СК21.Уміння розуміти особливості міжнародно-правових явищ, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права.

СК22.Здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі.

Результати навчання:

РН1.Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН2.Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН3.Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН4.Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН5.Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН6.Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН7.Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН8.Скласти та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

РН9.Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

РН10.Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН11.Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

РН12.Мати базові навички риторики.

РН13.Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН14.Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм національного і міжнародного матеріального і процесуального права.

РН15.Формулювати концептуальні схеми вирішення міжнародно-правових і національно-правових проблем, аналізувати правові концепції на предмет логічної послідовності та практичної адекватності.

РН16.Використовувати аналітичний та методологічний інструментарій для розуміння сутності та використання теоретичних знань з міжнародних відносин, міжнародного права, права ЄС та порівняльного права при вирішенні практичних завдань.

РН17.Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН18.Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН19.Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.

РН20.Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН21.Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН22.Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

	<p>PH23.Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.</p> <p>PH24.Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.</p> <p>PH25.Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p>
--	--

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/ кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
I-й	90/3	40/14	20/12	Реферат (есе, доповідь для обговорення), тест, кейсові завдання, портфоліо	Залік

Завідувач кафедри _____

Вікторія ГРИГОР'ЄВА

Гарант ОП _____

Анна ПОЛТОВА